

Професионална гимназия по селско стопанство и хранително – вкусови

технологии “ Ангел Кънчев “ гр. Разград

гр.Разград,бул. “Априлско въстание“ №103, тел.084/66-13-70,

сайт: pgsshvt.com, e-mail: info-1702604@edu.mon.bg

УТВЪРЖДАВАМ:

ДИРЕКТОР:

ИНЖ. ВЕНЕТА НАКОВСКА

ПРАВИЛНИК

за осигуряване на здравословни и безопасни условия на възпитание,

обучение и труд

В ПГССХВТ „Ангел Кънчев” - Разград

за учебната 2026/2027 година

приет с решение № 14/10.09.2026г на педагогическия съвет

СЪДЪРЖАНИЕ

РАЗДЕЛ I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

РАЗДЕЛ II. ПРАВА, ЗАДЪЛЖЕНИЯ И ОТГОВОРНОСТИ НА ПЕДАГОГИЧЕСКИЯ И НЕПЕДАГОГИЧЕСКИЯ ПЕРСОНАЛ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ И СПАЗВАНЕ НА БЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ НА ОБУЧЕНИЕ, ВЪЗПИТАНИЕ И ТРУД

РАЗДЕЛ III. ПРАВА, ЗАДЪЛЖЕНИЯ И ОТГОВОРНОСТИ НА РОДИТЕЛИ И УЧЕНИЦИ

РАЗДЕЛ IV. УСЛОВИЯ, ИЗИСКВАНИЯ И ПРАВИЛА ЗА БЕЗОПАСНО И ЗДРАВΟΣЛОВНО ПРОВЕЖДАНЕ НА ВЪЗПИТАНИЕТО, ОБУЧЕНИЕТО И ТРУДОВАТА ДЕЙНОСТ В УЧИЛИЩЕТО

РАЗДЕЛ V. ПРОТИВОПОЖАРНА И АВАРИЙНА БЕЗОПАСНОСТ

РАЗДЕЛ VI. РАБОТНО ОБЛЕКЛО И ПРЕДПАЗНИ СРЕДСТВА

РАЗДЕЛ VII. ИНСТРУКТАЖ И ОБУЧЕНИЕ ПО ЗДРАВΟΣЛОВНИ И БЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ НА ВЪЗПИТАНИЕ, ОБУЧЕНИЕ И ТРУД

РАЗДЕЛ VIII. ПРОПУСКВАТЕЛЕН РЕЖИМ В УЧИЛИЩЕТО

РАЗДЕЛ IX. ДОЛЕКАРСКА ПОМОЩ

РАЗДЕЛ X. ТРУДОВИ ЗЛОПОЛУКИ

РАЗДЕЛ XI. ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

РАЗДЕЛ XII. ИНСТРУКЦИИ

РАЗДЕЛ XIII. ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

РАЗДЕЛ I. Общи положения

Чл. 1. С този правилник се определят изискванията за осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд (БУВОТ) в ПГССХВТ „Ангел Кънчев“-Разград.

Чл. 2. Правилникът се отнася за всички участници в образователния процес и трудовата дейност (ученици, педагогически специалисти и непдагогически персонал), както и за външните лица, посещаващи по различен повод учебното заведение.

Чл. 3. За осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд при провеждане на възпитанието, учебната, извънкласната и извънучилищната дейност и при извършване на трудови дейности се спазват установените в Република България единни правила за безопасност на труда.

Чл. 4. Правилникът се утвърждава от директора на училището.

Чл. 5. Правилникът се актуализира при въвеждане на извънредно положение, на нови съоръжения, технически средства, материали и вещества и при изменение на правилата, нормите и изискванията за безопасност на труда в Република България.

РАЗДЕЛ II Права, задължения и отговорности на педагогическия и непдагогическия персонал за осигуряване и спазване на безопасни условия на обучение, възпитание и труд

Общи задължения на служителите и работниците в училището

Чл. 6. Работещите в училището са длъжни и носят лична отговорност за организирането на трудовата си дейност и резултатите от нея по начин, който да не застрашава здравето и живота на учениците.

Чл. 7. Работещите в училището са длъжни незабавно да информират директора и съответните органи при налична информация за дете в риск или дете, жертва на насилие.

Чл. 8. Работещите в училището са задължени:

1. Да спазват установената трудова, техническа и технологична дисциплина, да изпълняват трудовите си задължения точно и добросъвестно.
2. Да се явяват на работа в състояние, което им позволява да изпълняват възлаганите им задачи и да не употребяват през работно време алкохол или друго упойващо вещество.
3. Да спазват правилата за здравословни и безопасни условия на труд, безопасността на движението и противопожарната охрана.
4. Да се грижат за собствената си безопасност и безопасността на лицата, които биха могли да пострадат при извършваната от тях работа или дейност.
5. Да не предприемат по своя инициатива работа, с която не са запознати, не им е възлагана и не съответства на тяхната длъжностна характеристика и професионална квалификация.
6. Да поддържат и повишават знанията и квалификацията си по безопасните методи на труд.
7. Периодично или за конкретен случай да се запознават с изискванията за безопасна работа, отнасящи се за работното място, на което работят.
8. Имат право да откажат изпълнението или да преустановят работата, когато възникне сериозна и непосредствена опасност за живота и здравето им, като незабавно уведомят за това училищното ръководство.
9. Имат право да откажат изпълнението на работа, за която не са инструктирани или нямат изискващата се правоспособност.
10. Задължително е да се явяват на периодични медицински прегледи или изследване, когато за това им е съобщено или в друг конкретен случай.

Чл. 9. При спешни случаи да се използват телефон за Спешна помощ (тел.112) и телефоните за връзка с домашните лекари на персонала и родителите на децата.

Чл. 10. Директорът и медицинското лице поддържат регистър за всеки клас с телефоните на родителите на учениците и телефоните на личните лекари.

Чл. 11. Всеки служител, работник или посетител на училището се задължава:

1. Да съдейства на директора и групата по здравословни и безопасни условия на възпитание, обучение и труд (ЗБУВОТ) при изпълнения на дейности за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд и на предписанията, дадени от контролните органи.

2. Да използва подходящи средства за предпазване от злополуки при необходимост за ръчно повдигане, поддържане и пренасяне на тежести, предмети, уреди и др.

3. Да поставя на подходящи места, високо и далеч с цел недостигане от учениците, вещества, суровини, материали и др., с оглед предпазването им от заболявания и злополуки.

4. Да спазва изискването, че работното оборудване се монтира, демонтира, подменя, поддържа и др., само от правоспособно лице.

5. На територията на училището по време на извънредно положение, съответно на извънредна епидемична обстановка да спазва всички въведи противоепидемични мерки, включително и свързаните с личната хигиена (да се мият по-често ръцете), ползването на дезинфектанти и на лични предпазни средства и др.

Чл. 12. Всеки служител, който временно отстрани средство за защита или сигнализация при извършване на ремонт, монтаж, профилактика и др., е длъжен да го възстанови незабавно или да предприеме други защитни мерки със същата ефективност.

Специфични задължения на служителите и работниците в училището ***Директор***

Чл. 13. Директорът е задължен да осигури здравословни и безопасни условия на възпитание, обучение и труд в училището, по начин, при който опасностите за живота и здравето на учениците, служителите, работниците и посетителите да бъдат отстранени, намалени или ограничени.

Чл. 14. Директорът носи отговорност за съответствието на правилата за осигуряване на здравословни и безопасни условия на възпитание, обучение и труд с нормативните изисквания в Република България.

Чл. 15. (1) Директорът отговаря за цялостната организация, изпълнение и контрол на дейностите по осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд в училището, като:

1. Утвърждава актуализиран Правилник за здравословни и безопасни условия на възпитание, обучение и труд в началото на учебната година.

2. Организира запознаване на учениците, педагогическия, непедагогическия персонал и родителите с ПЗБУВОТ.

3. Организира пропускателния режим в училището и контролира спазването му.

4. Организира приемането на нов ученик; наличната информация за здравословното състояние; наличието на данни на родителите, адрес и телефони за връзка; запознаването родителите с правилата за безопасност и вътрешния ред в училището.

5. Координира и контролира организирането на различните форми на отдых и туризъм при спазване изискванията на Наредба за детските и ученическите туристически пътувания с обща цена, инициирани от институциите в системата на предучилищното и училищното ръководство.

(2) Вписва в длъжностните характеристики основните задължения и права на работещите в училището за безопасни условия на труд и отговорностите им за опазване на здравето и живота на учениците.

(3) Организира подходяща квалификация за работещите по проблемите на безопасното поведение и изискванията на безопасни условия в училището, като организира ежегодно и провежда тренировка за евакуация при пожар, природни бедствия и аварии.

(4) Организира, координира и контролира дейностите по спазването на ПЗБУВОТ, като със заповед определя длъжностно лице по ЗБУВОТ и комисия по ЗБУВОТ за организиране, прилагане и спазване на ПЗБУВОТ.

(5) Организира, координира и контролира спазването на механизмите за противодействие на тормоза и насилието в институциите в системата на образованието, както и за превенция на деца в риск и/или жертви на насилие.

(6) Осъществява взаимодействие и координация с подразделенията на държавните институции и местната власт по осигуряване на безопасни и здравословни условия на възпитание, обучение и труд.

Чл.16. (1) Директорът създава оптимални условия за предотвратяване на злополуки, аварии и пожари и в случай на възникване на такива информира незабавно съответните институции по установения ред.

(2) Предлага за обсъждане в края на всяка учебна година създадените условия за безопасно възпитание, обучение и труд и предлага мерки за оптимизиране, както и по противопожарна охрана, причините довели до трудови злополуки и предприетите мерки за отстраняването им.

Чл. 17. Директорът осигурява:

1. Необходимите средства за мероприятията по охрана на труда.

2. Снабдяването с работни и специални облекла и лични предпазни средства и периодично внасяне необходимите в тях подобрения според изменилите се условия.

3. Необходимото противопожарно оборудване и мястото за разполагането му.

4. Условия за санитарно-битово и медицинско обслужване на работниците, служителите и децата.

5. Щателен преглед на цялото /или на част от него/ училище след извършен основен ремонт, като особено внимание се обръща на закрепването на вратите, прозорците, обезопасяването на електрическите инсталации и съоръжения /зануляване, заземяване/ монтирането на машините, изискванията по хигиената на труда, противопожарна охрана и др.

6. Съгласуването с противопожарните органи определя пътищата за евакуация на учениците, служителите, работниците и посетителите на училището.

7. Изготвянето на инструкции за спазване на изискванията и правилата за пожаробезопасност.

8. Спазване на всички правила за пожаробезопасност при провеждане в училището на несвойствени мероприятия, вечери, празници и развлечения и други.

9. Своевременно съставяне на акт за допусната трудова злополука или професионално заболяване, както и разследване за причините довели до това.

10. Осигуряване на съответстващо обезопасяване на изходите на училището.

11. Редовното провеждане на видовете инструктаж по безопасност и хигиена на труда и противопожарна охрана.

12. По време на извънредно положение, съответно на извънредна епидемична обстановка в страната организира, координира и контролира спазването на въведените противоепидемични мерки в ПГССХВТ „Ангел Кънчев“-Разград, включително снабдява с необходимите дезинфектанти, лични предпазни средства и др.

Комисия по ЗБУВОТ

Чл.18.(1) Комисията по ЗБУВОТ подпомага работодателя при изпълнение на задълженията му за осигуряване на безопасни и здравословни условия на труд.

(2) Основните функции на Комисията по ЗБУВОТ за безопасност и здраве при работа са:

1. организиране и координация на дейността по осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд;
2. консултиране и подпомагане на работодателя и другите длъжностни лица по прилагане на изискванията за осигуряване на безопасни и здравословни условия на труд при организиране и осъществяване на трудовата дейност;
3. контрол от името на работодателя за спазване на нормите и изискванията на законодателството и за изпълнението на задълженията на работниците и служителите;
4. предлагане и прилагане на мерки за въздействие при нарушения на норми и изисквания и при неизпълнение на определените задължения.

(3) Основните направления в работата на Комисията по ЗБУВОТ при работа са свързани със:

1. създаване на интегрирана училищна политика за превантивност, обхващаща организацията на работа, технологии, работни места и работно оборудване и обвързваща всички участници в трудовата дейност;
2. организиране на ефективна система за защита от професионалните рискове и превенция на тези рискове.

(4) При изпълнението на основните си функции Комисията по ЗБУВОТ

1. осъществява контрол за спазване изискванията на нормативните актове и изпълнението на задълженията в тази област от работниците и служителите;
2. в случаи на констатирани нарушения предписват мерки на съответните длъжностни лица за отстраняване на нарушенията;
3. при констатиране на непосредствена опасност за живота и здравето на работещите спират носещата рискове дейност и незабавно информират за това съответното директора за предприемане на мерки и отстраняване на опасностите.

(5) При констатирани нарушения или неизпълнение на задължения органите за безопасност и здраве при работа информират работодателя и предлагат съответни мерки, включително и за налагане на санкции на виновните длъжностни лица.

Заместник - директор:

Чл. 19. Организира запознаването на учениците, педагогическия персонал, непедagogическия персонал и родителите с настоящия Правилник за осигуряване на здравословни и безопасни условия на обучение, възпитание и труд, както и негови последващи актуализации.

Чл. 20. Контролира прилагането и спазването на Правилника и действащите норми по безопасността, хигиената на труда и противопожарната охрана.

Чл. 21. Организира провеждането на щателен преглед на цялата база преди започване на новата учебна година, поддържането на реда и хигиената на територията на училището.

Чл. 22. Не допуска възлагането на несвойствени дейности на ученици, учители и непедagogически персонал

Чл. 23. Осигурява цялостно и правилно провеждане на инструктажите и обучението по безопасност, хигиена на труда и противопожарна безопасност.

Чл. 24. Учителите носят отговорност за опазване на физическото и психическото здраве и живота на учениците по време на учебните занятия и при организирани дейности извън училището – разходки, изleti на открити, посещения на театри и др. развлекателни дейности, екскурзии, организиране на летен и зимен отдиx и др.

Чл. 25. Учителите са задължени да познават и да спазват правилата за безопасно обучение, възпитание и труд.

Чл. 26. (1) Учителите на отделните паралелки:

1. следят непрекъснато за здравословното състояние на учениците;
2. контролират спазването на здравно-хигиенните норми и изисквания;
3. в игровата и учебната дейност учителите използват безопасни и безвредни помагала и учебно-технически средства;
4. запознават учениците с правилата за безопасност при работа с различни материали и предмети;
5. обучават учениците да спазват правилата за безопасност и култура на движението;
6. следят за равнището на шума, хигиената и обмeна на свеж въздух в помещенията;
7. носят отговорност за недопускането на материали и вещества, които могат да бъдат потенциална заплаха за живота и здравето на учениците;
8. осигуряват оптимален надзор при работа на учениците с предмети, които могат да ги наранят – ножици; игли; дребни предмети и други;

(2) Организиpат материалната среда в класа по безопасен и незастрашаващ здравето и живота на учениците начин.

1. Организиpат и контролират безопасни физически занимания;
2. Следят за изправността на физкултурните съоръжения на двора и във физкултурния салон;
3. Незабавно сигнализиpат директора за нарушена цялост на мебели и съоръжения за незабавното им привеждане в безопасен за учениците вид.
4. Стриктно следят за недопускане сред учениците, упойващи вещества/лекарства или предмети, застрашаващи живота и здравето.

(3) По време на извънредно положение, съответно на извънредна епидемична обстановка в страната следят:

1. За ежедневното дезинфекциране на всички подове и повърхности в помещенията в сградата на училището, задължително най-малко два пъти на учебна смяна, а на санитарните помещения и коридорите, след всяко междучасие.

2. За задължително дезинфекциране на ръцете на учениците, след проведена предварителна инструкция.

3. За стриктно спазване на изискванията за лична хигиена от учениците – да се мият по-често ръцете, да не се разменят храни и напитки, да се използват индивидуални пособия, да се избягва пряк досег и др.

4. Да се следят за регулярно и надеждно проветряване на помещенията за съответния час.

5. Информират, чрез електронния дневник на училището, че болни деца не могат да присъстват в учебните часове. При проявени признаци на неразположение у учениците, същите се настаняват в медицинския кабинет и се уведомяват медицинското лице, училищното ръководство и родителите, които трябва да вземат децата си от училище.

Чл. 27. (1) Учителите осигуряват пряк контрол в класа и не оставят учениците без надзор по какъвто и да е повод.

(2) В случай, че неотложна причина налага напускане на помещението за кратък период от време, учителите са задължени да осигуряват присъствието на заместник, който да поеме контрола и отговорността за учениците.

Чл. 28. Учителят по музика носи отговорност за спазването на хигиенните норми в помещението на музикални занимания:

1. Осигуряването на приток на свеж въздух по време на музикалните дейности.
2. Организирането на материална среда, незастрашаваща здравето и живота на учениците.
3. Използването на музикални инструменти, съобразени с хигиенните изисквания и подходящи за възрастта.
4. Поддържане на хигиената на музикалния кабинет в норма.

Чл. 29. Учителите по физика, химия и биология задължително спазват следните правила:

1. Преди започване на лабораторните занятия инструктират учениците за методиката и техниката на провеждане на опитите, като обърнат внимание на опасните моменти.
2. При възникване на неясноти при провеждане на опита, работата веднага се прекратява. Всяко повтаряне на опита или извършване на други опити се осъществява само след съгласието на учителя.
3. Учителят строго спазва нормативите за допустимите количества вещества, опасни за живота и здравето – отрови, реактиви, самозапалващи се, взривни и др.

Чл. 30. Забранено е на учениците при провеждането на лабораторни занятия: – да опитват на вкус веществата; – да използват неизмити съдове; – да хващат реактивни стъкла и банки с мокри или сапунени ръце; – да насочват отворите на епруветките към съучениците си или към лицето си; – да изнасят извън кабинета химични вещества; – да носят храни и да се хранят в кабинета по химия; – да влизат в кабинета без присъствието на учител.

Чл. 31. Учителите по физическо възпитание и спорт:

1. Се грижат за осигуряването на безопасни условия при провеждането на часовете във физкултурния салон.
2. Провеждат часовете в салона само при добри хигиенни условия и осигурен достъп на чист въздух в помещението.
3. Ежедневно преди започване на занятия по физическо възпитание и спорт извършват оглед и проверка на състоянието на всички уреди и съоръжения.
4. В часовете НЕ ДОПУСКАТ ученици, които не са с подходящо облекло и обувки с цел предпазване от травми и наранявания при подхлъзване и падане.
5. По време на часовете учителите не оставят учениците без наблюдение.
6. Учителите не разрешават на освободените от час по физкультура да напускат двора на училището.
7. При отработването на теми, свързани с хвърляне на уреди и пособия, прескоци, спортни игри в салона учителят следят за безопасното провеждане на занятието и се грижат за опазване здравето на учениците.
8. При случаи, в които топка или друг уред излезе извън двора на училището и попадне на уличното платно, учителят контролира безопасното прибиране на уреда от определен от него ученик и ред за прибиране на уреда/топката.
9. Периодично проверяват и своевременно информират директора на училището за нередности и опасности във физкултурния салон, застрашаващи здравето и безопасността на учениците.
10. При случай на злополука вземат спешно необходимите мерки за оказване на медицинска помощ и да съобщят на директора.

Чл. 32. Учителите по информационни технологии:

1. Провеждат обучението на учениците по предварително утвърдената учебна програма и при спазване на изискванията към техническите средства. (Наредба № 9/28.05.1994г. за здравно-хигиенните изисквания при използването на персонални компютри в обучението и извънучебните дейности на учениците).
2. Преди започване на обучението запознават учениците, които обучават, с изискванията за техническа безопасност при провеждане на занятията и провеждат съответен инструктаж.

Чл. 33. (1) Учителите по информационни технологии отговарят за опазването и съхранението на електрониката в поверения им компютърен кабинет и правилната работа с нея.

(2) В случай на повреда или неизправност на техническите средства по време на учебните занятия, преподавателят незабавно съобщава за това на училищното ръководство и задължително го отразява във въведения за целта дневник.

Чл. 34. След приключване на учебните занятия в компютърната зала, преподавателят проверява състоянието на наличната техника, изключва от електрическата мрежа всички компютри и електрическото захранване, затваря всички прозорци, заключва вратите на кабинета.

Чл. 35. Класните ръководители, учителите по музика и ръководителите на други допълнителни дейности:

1. Извеждат учениците извън пределите на училището само с предварително разрешение от директора и обсъден маршрут.

2. Изискват писмено информирано съгласие от родителите при напускането на учениците за участие в дейности извън училището.

3. Носят отговорност за живота и здравето на учениците по време на дейности извън училището.

4. Не допускат прояви на агресия и насилие по отношение на учениците и между учениците.

Чл. 36. Класните ръководители, учителите и ръководителите на допълнителни дейности не допускат деца без надзор в близост до електрически уреди и съоръжения.

Непедагогически персонал.

Задължения на медицинския персонал

Чл. 37. (1) Медицинското лице организира работата по здравеопазването и контролира спазването на санитарния минимум.

(2) Медицинското лице консултира и контролира помощния персонал за спазване на концентрациите на дезинфекционните разтвори съгласно изискванията на РЗИ и правилното съхранение на хигиенните материали.

(3) При възникване на инфекциозно заболяване извършва необходимите профилактични мероприятия и предприема мерки за опазване на останалите деца от училището.

(4) Провежда ежедневен филтър и други здравно-профилактични мероприятия, приема и отчита медицинските бележки за отсъствията на ученици по болест.

(5) Организира и контролира закаляването на учениците.

(6) Контролира годността, качеството и количеството на вложените хранителни продукти, както и количеството и вкусовите качества на приготвената храна.

(7) Отговаря за своевременното зареждане на спешния шкаф с необходимия инструментариум, лекарствени и превързочни средства и съхраняването им на недостъпно място.

(8) Оказва първа долекарска помощ и се свързва с родителите и личния лекар.

(9) По време на извънредно положение, съответно на извънредна епидемична обстановка в страната:

- Следи за стриктно спазване на противоепидемичните мерки в училището.

- При проявени признаци на неразположение у ученици и/или училищен персонал незабавно уведомява училищното ръководство, родителите и РЗИ-Разград.

- Води регистър на всички заболяли.

Задължения на помощно-обслужващия персонал (техник, механик)

Чл. 38. 1. Работника по поддръжката (техник-механик) работи с подходящо работно облекло и обувки.

2. Не допуска повредени/с нарушена цялост врати прозорци, мебели, спортни съоръжения, техника, отоплителни уреди и т.н., които могат да бъдат опасни за живота и здравето на учениците и училищният персонал.

3. Следи за обезопасяването на всички контакти и ключове в училище.
4. При възникнала необходимост или подаден сигнал от страна на учител, служител или ученик, незабавно се отзовава и отстранява по компетентност повредата или опасността.
5. В случай на злополука взема спешно необходимите мерки за оказване на медицинска помощ, след което уведомява директора на училището.
6. Поддържа в изправност оградата, тревните площи и съоръженията.
7. Съдейства на фирма с необходимия лиценз при обезпаразитяването на тревните площи, а контрола да се осъществява от отговорника по стопанската дейност.

Помощен персонал

Чл. 39. Хигиенистите:

1. Почистват ежедневно класните стаи и кабинети, административните помещения, физкултурния салон, двора на училището и спортните площадки.
2. При използването на препарати, нараняващи кожата, използват ръкавици и да предпазват останалите части на тялото.
3. Не оставят отровни препарати и вещества /кислоти, кореселин, паркетин и т. н./ на достъпни за учениците места.
4. Почистването на прозорците да извършват след внимателно отваряне на същите и на изправни маси или стълби като вземат предпазни мерки срещу падане при качването и слизането.
5. Подмяната на осветителните тела, ремонт на учебно-техническите средства, съоръжения, машини, печки, компютри и други, задължително се извършва от квалифициран персонал при изключено електрозахранване.
6. Опазват материалната база и повереният им инвентар.
7. След приключване на учебните занятия за деня задължително проверяват дали всички прозорци и врати на училището са добре затворени. Проверят дали са изключени всички електроуреди и съоръжения, както и дали няма забравени включени електрически уреди, учебно – технически средства и осветление.
8. Събраните отпадъци и листа от двора на училището изхвърлят в контейнерите. Не запалват събраните листа и отпадъци.
9. При почистването на сняг и лед в района на училището хигиенистите са с подходящо облекло и обувки, за да се избегнат навяхвания и счупвания.
10. За нередности в училище, които крият опасност за здравето и живота на ученици, педагогически и непедагогически персонал съобщават незабавно на училищното ръководство.
11. По време на извънредно положение, съответно на извънредна епидемична обстановка в страната:
 1. Ежедневно дезинфекцират всички подове и повърхности в помещенията в сградата на училището, задължително най-малко два пъти на учебна смяна, а на санитарните помещения и коридорите, след всяко междучасие.
 2. Осигуряват дезинфектант в помещенията в сградата за задължително дезинфекциране на ръцете на учениците и на училищния персонал.
 3. Проветряват помещенията в сградата на училището за съответния час.

РАЗДЕЛ III. Права, задължения и отговорности на родители и ученици

Родители

Чл. 40. (1) Родителите са длъжни:

1. Да спазват правилата за безопасност на възпитание, обучение и труд в училището;

2. Да не ползват под никакъв предлог действия, които ще нарушат създадената организация за безопасност в училището;
3. Да спазват стриктно указанията на работещите в училището при възникнала необходимост.
4. По време на извънредно положение, съответно на извънредна епидемична обстановка в страната:
5. По време на извънредно положение, съответно на извънредна епидемична обстановка в страната:
 - При проявени признаци на неразположение у ученика недопускат присъствието им в учебните часове.
 - Незабавно уведомяват личния лекар и училищното ръководство.

УЧЕНИЦИ

Чл. 41. (1) Учениците имат право на достъпна и съобразена с възрастта им информация за правилата за безопасност.

(2) Учениците участват в организирани форми на обучение, отнасящи се до:

1. безопасност на движението по пътя;
2. безопасно поведение при бедствия, аварии и катастрофи;
3. правила за безопасни игри и предпазване от нараняване при други дейности: физически занимания, трудово-конструктивна дейност; достъпни трудови и битови дейности;
4. овладяване на правила за общуване без прояви на насилие и агресия.

(3) Учениците се запознават с достъпни за възрастта си правила по създаване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд.

(4) Учениците участват активно в проиграването на плана за евакуация при евентуален пожар, бедствия и аварии. Проиграният план се отразява в материалната книга. След проиграване на плана, председателят на комисията за пожарна безопасност изготвя писмен отчет за начина на провеждане и времето за евакуация на учениците и персонала от сградата, който отчет представя на директора.

(5) Включването на учениците в дейностите по защита при пожар, бедствие и катастрофа се осъществява чрез:

1. Осигуряване на подходящо обучение за изучаване на най-вероятните екстремни ситуации, техните особености и различни последствия.
2. Изграждането на умения и навици, и формиране на поведенческа психология за защита и самозащита при екстремни ситуации.
3. Участие в тренингови занимания за придобиване на практически умения и нагласи за оказване на първа помощ.

(6) По време на извънредно положение, съответно на извънредна епидемична обстановка в страната следят:

1. Задължително дезинфекцират ръцете си, след проведена предварителна инструкция.
2. Стриктно спазват изискванията за лична хигиена – мият си по-често ръцете, не си разменят храни и напитки, използват индивидуални пособия, избягват пряк досег и др.
3. При проявени признаци на неразположение уведомяват веднага медицинското лице, класния ръководител и родителите си, които трябва да ги вземат от училище.

Чл. 42. Участието в организирани учебни дейности за усвояване на поведение за действие при бедствия, аварии и катастрофи, като и спазването на създадената организацията, ред и дисциплина по време на заниманията е задължение на всеки участник в педагогическия процес.

РАЗДЕЛ IV. Условия, изисквания и правила за безопасно и здравословно провеждане на възпитанието, обучението и трудовата дейност в училището

Условия на сградата, хигиенни и здравословни изисквания

Чл. 43. Конструкцията на сградата на ПГССХВТ „Ангел Кънчев“ е специално проектирана и построена в съответствие с дейностите, извършващи се в нея.

Чл. 44. Подовите на всички помещения в сградата са покрити с настилки, които не са хлъзгави и няма неравности.

Чл. 45. Таваните и стените са изработени от материали, които не отделят вредни за учениците емисии.

Чл. 46. Сервизните помещения и коридорите са застлани с теракотени плочки и мозайка.

Чл. 47. В помещенията има условия за приоритетно естествено осветление. В случаите, когато то не е достатъчно, се използва смесено или само изкуствено осветление през зимния сезон.

Чл. 48. Вратите и аварийните изходи се отварят отвътре навън, безпрепятствено.

Чл. 49. Електрическата инсталация е съответстваща на спецификата на експлоатация на сградата.

Чл. 50. Електрическото табло е поставено на безопасно, недостъпно за учениците място.

Чл. 51. ВиК инсталацията е съответстваща на осъществяваната дейност и поддържана в изправност.

Чл. 52. Училището се отоплява с локално парно.

Чл. 53. Отговорност за добрата аерация на помещенията и спазването на хигиенните изисквания имат всички учители. Контрол по изпълнението се осъществява от медицинското лице и от отговорника по стопанската дейност.

Чл. 54. Отговорност за състоянието и поддържането в изправност на ел. инсталацията и ВиК инсталацията носи работник-поддръжка (техник-механик). Контрол по изпълнението се осъществява от отговорника по стопанската дейност.

Чл. 55. За поддръжката на оградата, тревните площи и съоръженията в изправност отговоря работника по поддръжка (техник-механик). Контрол по изпълнението се осъществява от отговорника по стопанската дейност.

Чл. 56. Обезпаразитяването на тревните площи да се извършва от фирма с необходимия лиценз. Контрол се осъществява от медицинското лице и от отговорника по стопанската дейност.

Чл. 57. Общи изисквания:

(1) При провеждане на възпитателната, учебната, игрова и трудова дейност в училището се спазват установените в страната единни правила, норми и условия по отношение на: съоръжения, уреди, материали, вещества, предоставени за ползване; шум, чистота на въздуха, осветеност и лъчение; микроклимат – температура и влажност на въздуха; работно облекло, предпазни средства; медикаменти за долекарска помощ; пренасяне на товари; организирано придвижване на ученици и персонал като пътници в транспортни средства и като пешеходци.

(2) За осигуряване на безопасни условия се спазват установените в Република България правила: ремонт, монтаж и демонтаж на машини и апарати; ремонт на ел.инсталация, ВиК инсталации; строително-монтажни дейности на сградата и в двора.

Чл. 58. В началото на всяка учебна година комисия, определена със заповед на директора, проверява състоянието на всички видове инсталации, машини, съоръжения, пожарогасители, отоплителни уреди и готовността им за започване на учебни занимания и съставя протокол, който се предава на директора.

Чл. 59. В края на всяка учебна година комисията от чл. 49 проверява състоянието на сградата и всички съоръжения, физкултурни пособия, апарати, учебно-технически средства, осветителни и отоплителни инсталации. За резултатите от проверка се съставя протокол, в който се

включват предложения за ремонт или бракуване и/или мерки за подобряване на материалната среда и оптимизиране на условията за безопасност.

Изисквания към съоръжения и работни места за безопасна работа

Чл. 60. Работата с електрическите инсталации и електрическият ток трябва да се извършва в съответствие с изискванията на Правилника за устройството на електрическите уреди и Правилника за безопасността на труда при експлоатация на електрическите уреди и съоръжения, като се спазват следните правила:

1. Конструкцията, видът на изпълнението, начинът на монтажа и класата на използваните машини, апарати, уредби, кабели, проводници и други електрически съоръжения трябва да отговарят на номиналното напрежение на мрежата, на условията в обкръжаващата ги среда и на изискванията на споменатите правилници и стандарти.
2. Използваните в електрическите уредби съоръжения по своите нормирани, гарантирани и изчислени характеристики трябва да съответстват на работните условия на дадената електрическа уредба.
3. При всяка електрическа уредба трябва да бъде осигурена възможност за лесно разпознаване на частите, отнасящи се до отделните нейни елементи. Схемата да бъде проста и ясна, съоръженията – подходящо разположени и с необходимото оцветяване, надпис, маркировка и сигнализация.
4. Тоководещите части на електрическите машини и на инсталациите, намиращи се на достъпна височина, трябва да бъдат сигурно изолирани или оградени.
5. За да не се допусне нещастен случай при евентуално нарушение на изолацията, токопроводните части на електрическите консуматори и съоръжения, които нормално не са под напрежение, трябва да бъдат предпазно занулени или електро-обезопасени по друг начин, против допирно напрежение.
6. Състоянието на изолацията и сигурността на електро-обезопасяването трябва да бъдат проверявани най-малко 2 пъти през годината.
7. Експлоатацията на подвижни електроконсуматори за напрежение над 42 волта, които не са с двойна изолация на корпуса, се допускат само ако се захранват чрез контакти и щепсел тип „шоко“ или са осигурени против допирно напрежение с помощта на автоматично изключващо устройство.
8. Прокарването на електрически проводници от силови и съобщителни инсталации в една и съща тръба е забранено.
9. Всички електрически табла – главни, разпределителни и пускови, трябва да бъдат изключвани.

V. ПРОТИВОПОЖАРНА И АВАРИЙНА БЕЗОПАСНОСТ

Противопожарна охрана

Чл. 61. Създаване на условия за недопускане на пожари

(1) Противопожарни изисквания към помещенията:

1. На територията и в помещенията на училището трябва да се поддържа чистота. Всички горими отпадъци и смет да се изнасят своевременно на определените за целта места.
2. Към всички помещения и съоръжения по всяко време трябва да бъде осигурен свободен достъп.
3. Пътищата, подходите и входовете към помещенията и съоръженията трябва да бъдат винаги в изправност, свободни от всякакви материали, а през зимата – почиствани от снега.

4. Евакуационните изходи трябва да бъдат устроени и поддържани съобразно изискванията на противопожарните строително – технически норми и винаги свободни от всякакви материали, с оглед винаги да могат да се отварят.

5. При необходимост се допуска да бъдат заключвани, като за изправността на заключващото съоръжение отговаря портiera. За осигуряване на бързо отключване при директора се съхраняват комплект ключове за евакуационните врати. Място на съхранение е известно на всички от персонала.

(2) Противопожарни изисквания при провеждане на масови мероприятия – тържества, развлекателни дейности за децата, квалификационни дейности за възрастни и други.

1. Организаторите на мероприятиято преди започването му щателно трябва да проверят помещението, запасните изходи и осигурителните средства за гасене.

2. През време на провеждане на мероприятиято учениците са под надзора на дежурен учител, инструктиран за правилата на противопожарна охрана и за правилата за евакуация на учениците в случай на пожар.

3. При провеждане на масови мероприятия е забранено: произвеждането на светлинни ефекти с използване на химически вещества, които могат да причинят пожар; да се загасява напълно светлината в помещението; да се обличат учениците с костюми, непропити с огнезащитни състави.

4. При провеждане на новогодишни тържества е забранено: поставянето на елхата на разстояние по-малко от 1м от стената; поставяне на елхата в положение, затрудняващо излизането от помещението; украсяването на елхата с играчки и памук, непропити с огненозапалителни състави; използването на свещи, бенгалски огън и други подобни запалителни материали.

Чл. 62. Контрол по изпълнението осъществява директорът.

Дейност в случай на пожар, авария или природно бедствие

Чл. 63. Директорът координира дейността на длъжностното лице по осигуряване на пожарната безопасност, който има следните задължения:

1. Изработва правила /инструкции за противопожарна безопасност на територията на училището– сграда, двор и прилежащи участъци.

2. Изработва план за действие на персонала при ликвидиране на пожар, различни аварии и др., като осигурява пожарна безопасност при капитални и текущи ремонти, реконструкция на помещения, замяна на оборудване и др.

3. Планът включва: план за действието на персонала по евакуацията на учениците при възникване на пожар; противопожарно ядро /нещатен щаб/ за ръководство на действията на персонала при ликвидиране на пожар /председател и членове/; евакуационна схема за разположението на помещенията и пътищата за евакуация при пожар.

4. Евакуационната схема включва: схема за цялата сграда на училището; схема за всеки етаж. Схемите се поставят на видно място на съответния етаж и вход.

5. В плана за действието на персонала по евакуация на децата при пожар се посочват поименно всички длъжностни лица, които ще вземат участие в евакуацията и точните действия, които следва да извършат: изходите, през които следва да изведат учениците /обозначени са на евакуационната схема/ и местата, където ще ги настанят.

6. Създава досие, съдържащо документи по противопожарна охрана, което да се съхранява при директора.

7. Веднъж на всеки учебен срок организира практическо разиграване на плана за ликвидиране на пожари, аварии и бедствия, както и за евакуация на ученици и възрастни.

8. Организира противопожарната подготовка на персонала и инструктажа му.

9. Осигурява пожарна безопасност по време на почивните и празнични дни.

10. Поддържа и проверява пожарогасителните инсталации, уреди, средства и съоръжения.

11. Сформира група за ръководство на действията на персонала при ликвидиране на пожари и аварии.
12. Констатира повреди, изтекъл срок за годност и други нередности, свързани с пожарогасителна техника, нарушения на персонала на пожарната безопасност и др.
13. Информира своевременно директора за констатациите си.
14. Извършва други дейности, свързани с изискванията и препоръките на органите на службата за пожарна и аварийна безопасност.

РАЗДЕЛ VI. Работно облекло и лични предпазни средства

Чл. 64. (1) След предварителни консултации с представителите на синдикалните организации, с представителите на работниците и служителите по чл. 7, ал. 2 от Кодекса на труда и с комитета/групата по условия на труд, работодателят писмено определя:

1. Работните места и видовете работа, за които се осигурява работно и/или униформено облекло.
2. Работниците и служителите, които имат право на работно и/или униформено облекло.
3. Вида, характеристиките и отличителните знаци на работното и/или униформеното облекло.
4. Срока за износване на работното и/или униформеното облекло.
5. Условията за ползване, включително почистването на работното и/или униформеното облекло.

(2) Списъците се изменят и допълват по реда на установяването им.

Чл. 65. При работа с риск за здравето и безопасността, който не може да се отстрани по друг начин, директорът осигурява на работещите необходимите лични предпазни средства.

Чл. 66. Работното облекло и личните предпазни средства се предоставят и зачисляват на работника или служителя в деня на постъпването на работа. Срокът за износване започва да тече от деня на зачисляването им.

Чл. 67. Компенсация в пари за неосигурено или несвоевременно предоставено работно облекло и лични предпазни средства не се допуска.

Чл. 68. Работното облекло след изтичане на срока за износване не подлежи на връщане.

Чл. 69. (1) Загубено, унищожено или повредено работно облекло и лични предпазни средства преди изтичане на срока за износване не по вина на работника или служителя, което се установява с протокол на работодателя, се подменят с нови.

(2) Когато работното облекло и личните предпазни средства са загубени или унищожени по вина на работника или служителя, работодателят го снабдява с нови и търси имуществена отговорност за остатъчната стойност до срока на износване съгласно Кодекса на труда.

Чл. 70. Работодаателят осигурява необходимите гардероби, шкафове или подходящи помещения за съхранение на личното и работно облекло и личните предпазни средства на работниците и служителите.

Чл. 71. Новопостъпващите работници и служители и тези, които ще ползват лични предпазни средства, се обучават от работодателя за правилното им използване, съхранение, и начините за проверяване на тяхната изправност.

Чл. 72. (1) При прекратяване на трудовото правоотношение от работника или служителя или при преминаване на работа, за която не се предвижда използване на работно облекло и лични предпазни средства, работникът или служителят ги връща, ако срокът им на използване не е изтекъл.

(2) В случаите на ал. 1 работникът или служителят може да задържи работното облекло и личните предпазни средства, като заплати стойността до срока на износването му.

Чл. 73. (1) При прекратяване на трудовото правоотношение от работодателя без виновно поведение на работника или служителя, работното облекло не се връща и не се заплаща за недоизносената му част.

(2) В останалите случаи на прекратяване на трудовото правоотношение работниците и служителите могат да задържат облеклото и обувките, като заплатят стойността за срока на доизносването им.

РАЗДЕЛ VII. Инструктаж и обучение по здравословни и безопасни условия на възпитание, обучение и труд

Чл. 74. В училището се водят Книги за документиране на инструктажи, както следва:

1. Книга за начален инструктаж.
2. Книга за инструктаж на работното място.
3. Книга за периодичен инструктаж.
4. Книга за извънреден инструктаж.
5. Служебна бележка за проведен начален инструктаж.
6. Регистър за трудови злополуки.
7. Ревизионна книга за препоръки и предписания на контролните органи, заверена в Инспекция по труда.

Чл. 75. Книгите се номерират, прошнуроват, подписват от директора и подпечатват с печата на училището.

Чл. 76. (1) Инструктажите по безопасност и здраве при работа на работниците и служителите се организират и провеждат при условията и по реда на Наредба № РД-07-2 от 16.12.2009 г., в актуалната ѝ редакция.

(2) Видовете инструктажи са: начален, на работното място, периодичен, ежедневен и извънреден.

(3) Директорът със заповед определя организацията, лицата, които провеждат инструктажите, обхвата, периодичността и начина на документиране съобразно нормативните изисквания, оценката на риска и конкретните дейности.

Чл. 77. Инструктажите по безопасност и здраве при работа могат да се провеждат присъствено или, когато е допустимо и приложимо за конкретния случай, дистанционно чрез информационни и комуникационни технологии при правила, утвърдени от директора.

Чл. 78. Проведените инструктажи на работещите се документират в книги за инструктаж по актуалния образец или в електронни документи при спазване на изискванията на Наредба № РД-07-2 от 16.12.2009 г.

Чл. 79. Периодичният инструктаж на работещите се провежда с минималната периодичност, определена в Наредба № РД-07-2 от 16.12.2009 г., като тематиката се определя според професията, работното място, дейността, условията на труд и резултатите от оценката на риска.

Чл. 80. Ежедневен инструктаж се провежда за работещите, за които това е нормативно изискуемо, включително при дейности с висок производствен риск по чл. 15, ал. 1 от Наредба № РД-07-2 от 16.12.2009 г.

Чл. 81. Извънреден инструктаж се провежда в случаите, предвидени в Наредба № РД-07-2 от 16.12.2009 г., включително при трудова злополука, пожар, авария, природно бедствие, установено нарушение на правилата за безопасност, промяна на технологичен процес, работно място или организация на работа и при въвеждане на нови машини и съоръжения.

Чл. 82. Не се допуска работещ до самостоятелна работа, когато не е изпълнено нормативното изискване за съответния инструктаж и допускане до работа.

За учениците училището определя със заповед и/или вътрешни правила видовете, моментите, съдържанието и начина на документиране на инструктажите по безопасност, съобразени с възрастта, вида на обучението, конкретните рискове и спецификата на професионалната подготовка. Когато учениците се обучават в реална работна среда, се спазват и приложимите правила на приемащия работодател и нормативните изисквания за конкретната дейност.

Инструктажи – видове и изисквания за организиране

Чл. 83. (1) Начален инструктаж

1. Провежда се от длъжностно лице по ЗБУТ.

2. Целта на началния инструктаж са лицата /възрастни или ученици/, които постъпват по един или друг повод в училището.

3. Началният инструктаж включва запознаване с основните правила и изисквания за безопасност, хигиена на труда и противопожарна охрана на територията на училището, вида и характера на извършваната дейност и възможните рискове, както и с изискванията към тяхното поведение с оглед запазването на здравето и живота им.

4. Началният инструктаж се провежда индивидуално или групово в деня на постъпването в училището.

5. Продължителността на инструктажа се определя в зависимост от степента на риска и характера на работата.

6. За новопостъпилите ученици първоначален инструктаж се провежда с родителите. Този инструктаж е съпътстван от обиколка на училището с участието на ученика.

7. Началният инструктаж с работещите се провежда по предварително изготвена програма, включваща:

7.1. Въпроси от общ характер: запознаване с характера на работата, съществуващите опасности в училището и двора – машини, съоръжения, наличие на вредни за здравето фактори на работната среда и трудовия процес; установен ред в района на училището и на работните места; разяснения за причините и характера на най-често допускани грешки и нарушения; основни положения и ред за регистриране на трудовите злополуки, примери за допускани грешки и нарушения; основни положения и ред за регистриране на трудовите злополуки и професионални заболявания; запознаване със специфичните опасности и рискове за здравето, свързани с конкретните технологии и употребяваните материали, с начините и средствата за предпазване; лични и колективни предпазни средства, специално работно облекло – значение и начин на използване и съхранение; общи правила за оказване на долекарска помощ при злополуки и отравяния; безопасност на движението в училището; запознаване с аварийни и др. планове;

7.2. Въпроси, свързани с изпълнението на съответната дейност или професия: конкретни правила и инструкции за безопасност на възпитание, обучение и труд, отнасящи се до помещенията, производствата, дейностите, технологиите и технологичните процеси, работните места, машините, механизмите, инструментите, електросъоръженията и др., с които ще се работи; опасните работни места, свързани с високо равнище на риск – възможни аварии, повреди и усложнения, които могат да възникнат; енергийни уредби и съоръжения в училището и двора, и общи изисквания за безопасната им експлоатация; съществуващи опасности и рискове за здравето, тяхното непосредствено и отдалечено въздействие; използвани знаци и сигнали за безопасност и противопожарна охрана, и изисквания за съответстващо специфичното поведение на работещите; пожарна и взривна опасност на работните места в сградата и двора, противопожарни мерки които трябва да се спазват, както и работата с уредите, съоръженията и инсталациите за известяване и гасене на пожари и начините им на използване; съхраняване на опасни за живота и здравето вещества, начин на

безопасна работа с тях и мерките, които трябва да бъдат предприети при разливане и разпиляване; конкретни забранителни разпоредби, действащи в училището и други специфични правила и изисквания.

7.3. Провелите инструктажа издават служебна бележка, която оставят на съхранение в личното досие на служителя или работника.

(2) Инструктаж на работното място:

1. Провежда се от учителя, който възлага самостоятелна практическа работа на учениците.
2. Провежда се от длъжностното лице по ЗБУТ за служителите и работниците.
3. Инструктажът на работното място е практическо запознаване на възрастния или ученика с конкретните изисквания за безопасно изпълнение на трудовата и друга дейност и се провежда на работното място, преди да му бъде възложена самостоятелна работа.
4. При констатирана необходимост, инструктажът се допълва с обучение за безопасни методи на работа.
5. Инструктажът и обучението на работното място се провеждат на основата на действащите правила, норми и изисквания, и утвърдените от работодателя правила и инструкции за безопасна работа, като тематиката и продължителността им се съобразяват и с други изисквания, регламентирани в специфичните за дадена дейност или вид работа нормативни актове.
6. Инструктажът приключва след като инструктираният, разрешаващ самостоятелната работа се убеди, че работещият познава правилата за безопасен и здравословен труд за извършваната от него дейност.
7. Допускането на инструктирания до самостоятелна работа се удостоверява с личния му подпис и с подписа на инструктирания – в книгата за инструктажи.

(3) **Периодичен инструктаж:**

1. Периодичният инструктаж има за цел да поддържа и допълва знанията на ученици и работещи в училището по безопасни условия на възпитание, обучение и труд.
2. Този инструктаж се провежда не по-рядко от един път на три месеца за непедагогическия персонал, а за педагогическия и учениците – по три пъти през учебната година, в случаите когато педагогическия процес се провежда целогодишно в една и съща занималня и/или, салон, кабинет, двор и др.
3. Първият инструктаж се организира със започването на учебната година, втори – след приключването на Коледната ваканция и трети – след приключването на пролетната ваканция.
4. Периодичният инструктаж има за цел припомнянето на правилата, нормите и изискванията по безопасни условия на работното място.
5. Периодичният инструктаж се организира и провежда се от длъжностното лице по ЗБУТ , като тематиката се определя в зависимост от характера на работа и условията на труд.
6. Периодичният инструктаж се провежда индивидуално или групово в зависимост от изпълняваната дейност.
7. На отсъстващите лица инструктажът се провежда в деня на завръщането им на работа.
8. Класните ръководители провеждат този инструктаж с учениците от поверения им клас.
9. Инструктажът се регистрира в Книгата за инструктаж.

(4) **Извънреден инструктаж:**

1. Извънреден инструктаж се провежда след всяка злополука /смъртна, аварийна и трудова/, пожар и природно бедствие, промишлена авария, при констатирани нарушения на нормите и изискванията на безопасността, хигиената на труда и противопожарната охрана и по нареждане на контролен орган.
2. Тематиката на инструктажа се определя в зависимост от причината, която е наложила неговото провеждане.
3. По преценка на директора при организиране на ремонтни или други дейности с участие на работници и служители с различни професии и квалификации, както и при работи, изискващи

специфични мерки за безопасност и противопожарна охрана, преди започване на изпълнението на задачите на работещите се провежда извънреден инструктаж.

4. Такъв инструктаж се провежда с работещи и ученици, отсъствали от училище повече от 45 дни, независимо от причините, преди да започнат преките си задължения.

5. Извънреден инструктаж се провежда и при промяна на технологичен процес, при въвеждане на нови машини и съоръжения, при промяна на работното място и организацията на работа.

Чл. 84. Директорът, с писмена заповед, създава организация за цялостното провеждане на видовете инструктажи, техния обхват, продължителност за период от една учебна година.

Чл. 85. Инструктажите за осигуряване на здравословни и безопасни условия за възпитание, обучение и труд се провеждат от учители, определени със заповед на директора.

Чл. 86. Документирането на проведените видове инструктаж в Книгата за инструктажи е задължително.

Чл. 87. Не се допускат на работа лица, които не са инструктирани.

Чл. 88. Контролът по спазването на изискванията за организацията, реда и условията за провеждане и документиране на видове инструктажи се осъществява от директора.

РАЗДЕЛ VIII. Пропускателен режим в училището

Чл. 89. Пропускателният режим в ПГССХБТ „Ангел Кънчев“-Разград е определен в Правилника за пропускателен режим утвърден със заповед на директора за съответната учебна година..

РАЗДЕЛ IX. Долекарска помощ и здравен кабинет

Чл. 90. Здравният кабинет в училището се организира, оборудва и функционира съобразно Наредба № Н-2 от 12.09.2025 г. за устройството и дейността на здравните кабинети в детските градини и училищата и здравните изисквания към тях. Медицинското лице изпълнява функциите и води документацията, определени в приложимата нормативна уредба. Използването и съхраняването на лекарствени продукти, медицински изделия и консумативи се извършва съобразно изискванията на наредбата и вътрешната организация на училището. Работниците и служителите се задължават да спазват правилата за оказване на първа долекарска помощ при увреждане здравето на хората при трудовата им дейност, утвърдени от Министъра на здравеопазването и Министерство на труда и социалната политика.

Чл. 91. При изпадане на ученици в гърч да се запази спокойствие, да се постави ученикът далеч от остри и горещи предмети, да се разхлабят пристягащите дрехи, да се постави тялото в странично положение и се извика медицинско лице. Да не се правят опити за ограничаване на гърчавите движения и свестяване (пръскане с вода, изкуствено дишане), които влошават състоянието на ученика, да се изнесе на свеж въздух пострадалият и да не се дават течности и вода през устата.

Чл. 92. При настъпване на алергичен шок, колапс, медицинското лице да предприеме необходимите мерки.

Чл. 93. При травматизъм да се направи компресивна превръзка, при счупване на крайник или открита фрактура да не се предприема нищо. При внезапно падане пострадалият се оставя на мястото на произшествието до идването на медицински специалист.

Чл. 94. При повръщане да не се дават вода или течности през устата.

Чл. 95. При удар от ел. ток да се освободи пострадалият от проводника при сигурни предпазни мерки – с дървен предмет. Пострадалият да се постави на пода с обърната настрани глава без възглавници и да се започне външен сърдечен масаж, след което вдишване в уста или уста в нос. Да се повика специализирана реанимационна линейка.

РАЗДЕЛ X. Трудови злополуки

Чл. 96. За трудови злополуки се считат всички травматични увреждания, станали по време и във връзка с извършваната работа, както и всяко увреждане на здравословното състояние, настъпило в резултат на изпълняваните трудови задължения.

Чл. 97. Регистрират се всички трудови злополуки, които са станали с работници или служители и са предизвикали загубване на работоспособност за един или повече дни.

Чл. 98. За всяка трудова злополука самият пострадал или най-близкият свидетел незабавно уведомява директора.

Чл. 99. Трудовата злополука се установява от директора с акт в тридневен срок, считано от деня на злополуката, а професионалното заболяване – в тридневен срок от неговото констатиране от съответните здравни органи.

Чл. 100. Директорът организира регистрирането, отчитането и анализирането на трудовите злополуки и професионалните заболявания по установения ред.

Чл. 101. Директорът незабавно уведомява общинска администрация, РУО, регионалните инспекции по труда, органите на МВР, съответната прокуратурата, Гражданска защита.

РАЗДЕЛ XI. Допълнителни разпоредби

Чл. 102. Отговорност за изпълнението на Правилника носи директорът на училището и съответните длъжностни лица, чийто конкретни задължения са разпределени със съответна заповед на директора.

Чл. 103. Правилникът се утвърждава със заповед на директора.

Чл. 104. Забранява се изпълнението на заповеди и нареждания, противоречащи на този правилник.

Чл. 105. При сключване на договори с други организации за провеждане на друг вид дейности, следва да се предвидят мерки за осигуряване на безопасни условия на обучение и труд.

Чл. 106. На работните места на лицата с трудови договори, местата за обучение, машини, съоръжения и кабинети се поставят на видно място изготвените инструкции за безопасна работа.

Чл. 107. На местата, на които съществуват опасности, които не могат да бъдат достатъчно ограничени чрез технически и организационни мерки, се поставят подходящи знаци и сигнали за безопасност и/или здраве съгласно Наредба № РД-07/8 от 20.12.2008 г.

РАЗДЕЛ XII. Инструкции

Чл. 108. ИНСТРУКЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ НА ОБУЧЕНИЕ В КОМПЮТЪРНИТЕ КАБИНЕТИ

I.Общи условия

1. Пред компютъра да се седи удобно, без напрежение на тялото.
2. Дисплеят да бъде на нивото на очите. Разстоянието между очите и дисплея да е минимум 500 mm, между очите и клавиатурата —минимум 450 mm.
3. Мониторите да се нагласяват така, че да няма отблясъци и отражения.
4. В междучасията да не се гледа в мониторите, за да отпочиват очите. Да се спазва изискването: 1 учебен час работа, 10-15мин.почивка.

II.Организация на работата

1. В компютърните кабинети да се влиза само в присъствието на преподавателя по информатика и информационни технологии, отговарящ за кабинета.
2. Напускането да става организирано след приключване на занятието или с разрешение на водещият занятието.

3. При влизане и излизане от кабинетите, водещият занятието трябва да провери наличието на всички компютри и периферни устройства.
4. Внасянето и използването на компютри и устройства в допълнение на инсталираните в помещението да става след разрешение на водещия занятието.
5. Незабавно да се уведомява съответния преподавател за: мирис на изгоряло; повишен шум от работещ компютър; размазано или трептящо изображение на дисплея; неизправни компютри; липса на компютри или елементи от конфигурацията им; всяка необичайна ситуация.

III. Забранени във всички компютърни кабинети действия:

1. Разглобяване на устройства с каквато и да било цел.
2. Включване и изключване на кабели и интерфейси.
3. Промяна в конфигурацията на компютрите и размяна на компонентите им.
4. Промяна на общото разположение на техниката и мебелировката.
5. Пушене.
6. Консумацията на храни и напитки, както и внасянето им във форма, позволяваща консумация.
7. Внасяне на обемисти предмети и багаж, на силно миришещи, дразнещи и опасни предмети и вещества.
8. Въвеждане на животни.

IV. Действия при възникване на опасност

1. При възникване на опасност незабавно да се уведомява съответния преподавател и да се изпълняват неговите инструкции.
2. При авария или инцидент с компютър, първото и задължително действие е да се изключи, чрез изваждане на захранващия кабел от контакта.

V. Действия при евакуация

При необходимост от евакуация, помещението да се напуска бързо, но без паника: -близо до изхода; -близкия аварийен изход.

Чл. 109. ИНСТРУКЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ НА ОБУЧЕНИЕ В КАБИНЕТА ПО ХИМИЯ

1. За обучение в кабинета по химия да се допускат ученици, преминали начален инструктаж по безопасност и хигиена на труда и противопожарна охрана по утвърдена програма.
2. Преди започване на занятието в кабинета, учителят да инструктира срещу подпис учениците, а те от своя страна да изслушат внимателно инструктажа.
3. Да не се допуска по време на занятието учениците да работят самостоятелно, без наблюдение от учителя.
4. По време на учебни занятия с опити, учениците да ползват подходящо облекло и лични предпазни средства.
5. При неяснота от страна на учениците при провеждане на опита да искат съвет от учителя.
6. Всяко повтаряне на опита или извършване на други да става само след съгласието на учителя.
7. Химическите лаборатории да се обзаведат с аптечки с необходимите медикаменти и антидоти за оказване на помощ при необходимост.
8. На учениците се забранява:
 - да опитват на вкус веществата;
 - да използват неизмити колби и епруветки;
 - да хващат реактивни стъкла и банки с мокри или сапунени ръце;
 - да насочват отворите на епруветките към хора или към собствените си лица;

- да изнасят извън кабинетите химически вещества;
 - да внасят храна и да се хранят в химическата лаборатория.
9. При филтруване и промиване трябва да се избягва разливането на течности по работните места и ръцете.
 10. При пренасяне на съд с гореща течност да се държи с двете ръце-дъното на съда се държи с едната ръка, под която е поставена кърпа.
 11. Забранено е пренасянето и преливането на разяждащи и отровни химически вещества в обеимисти съдове от учениците.
 12. Забранено е наливането на вода в съд с концентрирана сярна киселина и с натрий.
 13. Всички отровни вещества да се съхраняват в добре затворени съдове и специални шкафове, които да се заключват.
 14. Всички стъкла и банки да са описани и да имат четливо написани етикети за съдържанието в тях, както и указания за работа с тях.
 15. Преливането на киселини и други разяждащи течности от един съд в друг да се извършва от персонала с помощта на специални стативи. Лицата, извършващи преливането, трябва да бъдат защитени със специално работно облекло-гумирани престилки и киселинноустойчиви ръкавици и обувки.
 16. Да се излива киселината във вода, а не обратно, поради опасност от експлозия.
 17. Недопустимо е нагряването на леснозапалими течности в лабораториите чрез пряк огън. При работа с такива течности абсолютно е забранено да се пали кибрит или запалка.
 18. При разливане на етер, бензин и други леснозапалими течности в лабораторията да се загасят всички нагревателни уреди и спиртни лампи, а помещението да се проветри.
 19. След приключване на работата да се изключат всички нагревателни уреди.
 20. Всички ученици трябва да бъдат запознати с начините за работа с пожарогасителни средства.

Чл. 110. ИНСТРУКЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ НА ОБУЧЕНИЕ В КАБИНЕТА ПО ФИЗИКА

1. За обучение в кабинета по физика да се допускат ученици, преминали начален инструктаж по безопасност и хигиена на труда и противопожарна охрана по утвърдена програма.
2. За всеки ученик да има самостоятелно работно място, снабдено с електрическо табло, местно осветление и стол с регулираща се височина.
3. Строго да спазват разпоредбите на Безопасност и хигиена на труда и противопожарна охрана и правилата за вътрешния ред и поведение в Училището, като изпълняват дадените им указания в това направление.
4. Всички ползващи се от учениците за опитна работа електроуреди, електрически съоръжения, инсталации, шнурове, контакти, щепсели, електрически лампи и др. трябва да бъдат сигурно обезопасени против директен и индиректен допир с електрическия ток.
5. Включването и изключването на напрежението за работните ел. табла да става само от учителя, при съблюдаване на мерките за сигурност.
6. Да не се допуска учениците да работят самостоятелно без наблюдение от учителя.
7. Учениците трябва да познават устройството, предназначението и действието на приборите, механизмите, пособията и опитните постановки, с които ще работят и да спазват всички специфични изисквания от инструкциите за безопасна работа с тях.
8. Преди провеждане на опити или демонстрации учениците следва да огледат внимателно работното си място и при забелязване на най-малки неизправности или несъответствия (например счупени или повредени прибори и механизми, оголени кабели и др.), да не ги докосват и веднага да уведомяват преподавателя.

9. През време на своята дейност да изпълняват с голямо внимание само възложената им задача. Всяко отклоняване на вниманието, разговори и др. могат да доведат до сериозни злополуки и нещастни случаи.
10. При възникване на някакви неясноти след започване на опита, да спират работа и поискват съвет от учителя.
11. На учениците да се забрани да извършват поправки на електрическите уреди, електрическите инсталации, съоръженията и др. в кабинета.
12. Преди да напуснат работните си места учениците трябва да ги предадат почистени, а приборите, механизмите и другите пособия в пълна изправност.
13. Да не се допуска оставане на учениците през време на почивката в кабинета без присъствие на учителя.

Чл. 111. ИНСТРУКЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНО ПРОВЕЖДАНЕ НА ЗАНЯТИЯТА ПО ФИЗИЧЕСКО ВЪЗПИТАНИЕ И СПОРТ

Учителите по ФВС са задължени:

1. Да се грижат за осигуряването на безопасни условия при провеждането на часовете във физкултурния салон.
2. Да провеждат часовете в салона само при добри хигиенни условия и осигурен достъп на чист въздух в помещението.
3. Ежедневно преди започване на занятия по физическо възпитание и спорт да извършат оглед и проверка на състоянието на всички уреди и съоръжения.
4. В часовете **ДА НЕ СЕ ДОПУСКАТ** ученици, които не са с подходящо облекло и обувки с цел предпазване от травми и наранявания при подхлъзване и падане.
5. По време на часовете учителите да не оставят учениците без наблюдение.
6. Учителите да не разрешават на освободените от час по физкультура да напускат двора на училището.
7. При отработването на теми, свързани с хвърляне на уреди и пособия, прескоци, спортни игри в салона учителят да следят за безопасното провеждане на занятието и да се грижат за опазване здравето на учениците.
8. При случаи, в които топка или друг уред излезе извън двора на училището и попадне на уличното платно, учителят контролира безопасното прибиране на уреда от определен от него ученик и ред за прибиране на уреда/топката.
9. Периодично да проверяват и своевременно да информират директора на училището за нередности и опасности във физкултурния салон, застрашаващи здравето и безопасността на учениците.
10. При случай на злополука да вземат спешно необходимите мерки за оказване на медицинска помощ и да съобщят на директора.

Учениците в часовете по ФВС са задължени:

1. Да изслушват внимателно инструктажа.
2. Да се разпишат в книгата за инструктаж, с което удостоверяват, че са им известни правилата и изискванията за безопасност на труда и че се задължават най-стриктно да ги спазват.
3. В часовете по физкультура всички ученици, с изключение на освободените от участие в часовете, са длъжни да се явяват с подходящо спортно облекло и спортни обувки /платненки, маратонки или др./. Да не се разрешава в часовете носенето на обеци, накити, часовници, които могат да бъдат опасни за ученика и околните при неизпълнението на физически упражнения, както и ползването на различни предмети и пособия, които не са изискани от учителя и пречат за нормалното провеждане на часа.
4. По време на часа учениците са длъжни стриктно да изпълняват разпорежданията на учителя си.

5. Спортни уреди и пособия да не се използват преди учителят да е разрешил работа с тях, а при работа с гюлета, гирички, топки, тояжки и други задължително да се спазват указанията на учителя за безопасността на всички ученици.
6. Учениците са длъжни да пазят спортното имущество.
7. Учениците нямат право да напускат физкултурния салон без разрешение на учителя.
8. Учениците, освободени от часовете по физкультура задължително да присъстват във физкултурния салон.
9. Учениците са длъжни да пазят спортното имущество.

Физкултурен салон

1. Уредите в салона да бъдат здрави и неподвижно закрепени.
2. Да не се допуска използване на физически износени уреди, криещи опасност от нараняване.
3. Да се играе с гимнастически постелки, които намаляват удара при отскоци от уреди или от падания.
4. Периодично да се извършва почистване, дезинфекция и проветряване на салона.

Чл. 112. ИНСТРУКЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ НА ТРУД НА АДМИНИСТРАТИВНО-ТЕХНИЧЕСКИЯ ПЕРСОНАЛ

През време на работа служителът е длъжен:

1. Да осигури достатъчна осветеност в помещението.
2. При работа с компютър трябва разстоянието от монитора да е 0,50m–0,70 m, а разстоянието между очите и клавиатурата да е 0,40m–0,50m2).
2. При работа с компютрите трябва да се стои изправен на стола, с удобно разположени върху масите ръце, така че да се постига максимално удобство при работа с клавиатурата и мишката.
3. На всеки час непрекъсната работа с компютър да се почива 15 min.
4. При работа трябва да се внимава за опасности, свързани с неизправности в ел. инсталацията и при откриване на такива да се предупреди електротехника, без да правят опити да ги поправят.
5. Забранява се включването на отоплителни уреди извън специално оборудвани за тази цел със здравето.

Чл. 113. ИНСТРУКЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ НА ТРУД НА ХИГИЕНИСТИТЕ

1. Да почистват ежедневно класните стаи и кабинети, административните помещения, физкултурния салон, двора на училището и спортните площадки.
2. При използването на препарати, нараняващи кожата да използват ръкавици и да предпазват останалите части на тялото.
3. Да не оставят отровни препарати и вещества /кислоти, кореселин, паркетин и т. н./ на достъпни за учениците места.
4. Почистването на прозорците да извършват след внимателно отваряне на същите и на изправни маси или стълби като вземат предпазни мерки срещу падане при качването и слизането.
5. Подмяната на осветителните тела, ремонт на учебно-техническите средства, съоръжения, машини, печки, компютри и други, задължително да се извършва от квалифициран персонал при изключено електрозахранване.
6. Да опазват материалната база и повереният им инвентар.
7. След приключване на учебните занятия за деня задължително да проверяват дали всички прозорци и врати на училището са добре затворени. Да проверят дали са изключени всички

електроуреди и съоръжения, както и дали няма забравени включени електрически уреди, учебно – технически средства и осветление.

8. Събраните отпадъци и листа от двора на училището да изхвърлят в контейнерите. Да не запалват събраните листа и отпадъци.

9. При почистването на сняг и лед в района на училището хигиенистите да са с подходящо облекло и обувки, за да се избегнат навяхвания и счупвания.

10. За нередности в училище, които крият опасност за здравето и живота на ученици, педагогически и непедagogически персонал да съобщават незабавно на училищното ръководство.

11. По време на извънредно положение, съответно на извънредна епидемична обстановка в страната:

1. Ежедневно да дезинфекцират всички подове и повърхности в помещенията в сградата на училището, задължително най-малко два пъти на учебна смяна, а на санитарните помещения и коридорите, след всяко междучасие.

2. Да осигуряват дезинфектант в помещенията в сградата за задължително дезинфекциране на ръцете на учениците и на училищния персонал.

3. Да проветряват помещенията в сградата на училището за съответния час.

Чл. 114. ИНСТРУКЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНА И БЕЗАВАРИЙНА ЕКСПЛОАТАЦИЯ НА КОТЛИ

I. Запълване на котела и инсталацията с вода.

1. Запълването на котела и инсталацията с вода да става от водопроводната мрежа, при отворени всички обезвъздушителни кранове.

2. При протичане на вода от тях, те последователно да се затварят.

3. Пълненето да продължи до протичане на вода от сигналната тръба до разширителния съд.

II. Пускане на котела в експлоатация.

1. Да се ползват само стандартни и технически изправни горелки.

2. Горелката задължително да бъде заземена.

3. Да се прави оглед на всички съоръжения: гориво проводите, горелките, котела, циркуляционна помпа, арматурата, тръбопроводите, кип и таблото за управление.

2. Да се провери положението "отворено - затворено" на арматурата по инсталацията.

3. Да се провери запълването на отоплителната инсталация с вода чрез сигналната тръба.

4. Да се провери за наличие на ел. захранване в таблото за управление.

5. Да се провери работата на циркулярната помпа и обезвъздушаването на инсталацията. При работеща циркулярна помпа не трябва да се чува характерен шум на протичаща вода в котела или по тръбопроводите. Наличието на такъв шум показва, че в котела или в инсталацията има въздух, който трябва да се отстрани.

6. Пускането на котела в експлоатационен режим да се осъществява в ред и последователност, описана в раздела "експлоатация на горелката".

III. При първоначално пускане на горелката се изисква да бъде спазвана следната последователност:

1. Да се проверят всички ел. съединения за правилното и сигурно свързване към електрическата мрежа.

2. Да се проверят и притегнат горивопроводните съединения срещу течове на гориво.

3. Да се отварят последователно спирателните вентили по смукателния тръбопровод.

4. Да се обезвъздушава помпата и смукателната система.

5. Да се провери изправността на котела, като се обърне особено внимание на клапата за изходящите газове, да бъде отворена напълно.

6. След около 5- 6 минути работа с горелката да се проверяват всички съединения за течове на гориво и се отстранят, ако има такива.
7. След пускане на горелката да се пристъпва към настройка на регулиращата клапа за въздух, налягането на помпата за гориво, клапата за изходящи газове на котела, термостати, манометри и други съоръжения.
8. Пускането на горелката в действие да става чрез пусков бутон, намираща се върху таблото.
9. Да се следи за последователността на степените на запалване.
10. Ако поради запушване на дюза, липса на гориво или други причини горивният процес не започне в продължение на 4-5 сек., то да се осигури автоматично изключване на горелката.
11. В електрическата схема на таблото да има предвидена специална блокировка, която да не позволява включването на горелката при неизправно фотото съпротивление.
12. Да се следи разхода на гориво и работното налягане на помпата.
13. Регулирането на помпата, настройката на клапата за въздух и ел. автоматиката да се извършват от специалист по кипи.
14. Настройката на клапите да се извършва еднократно при първоначално пускане на горелката. Нова настройка да се прави от специалист при поява на дим или изменение режима на работа на горелката.
15. Филтърът за гориво трябва да се почиства веднъж месечно, а този на помпата веднъж на сезон.
16. Прекратяване работата на горелката по желание да става чрез бутон "стоп" намиращ се върху таблото.
17. След всяко спиране на горелката трябва да се затварят спирателните вентили на горивопровода и да се изключва ел. захранването на командното табло (пулта за управление).

IV. Спиране на котела.

1. Спирането на котела да се извършва чрез операциите, посочени в инструкцията за техническа експлоатация на горелката.
2. Желателно е циркулационната помпа да не изключва веднага спирането на горелката, особено ако температурата на водата е близка до номиналната, тъй като в котела има сравнително големи по обем топлоакмулиращи маси, които могат да доведат до прегряване на водата.
3. При окончателно спиране на котела да се затваря и спирателната арматура по горивопровода.

V. Аварийно спиране

Котелът незабавно трябва да бъде спряен в следните случаи:

1. При констатиране на теч от награвните повърхности на котела.
2. При отказ на циркулационната помпа.
3. При покачване температурата на водата над допустимата, а работният и защитният термостати на котела не са сработили.
4. При теч в инсталацията, който не може да се изолира по друг начин.
5. Ако налягането в котела се повиши над допустимото.
6. При пожар в котелното помещение.
7. При взрив в котела или газоходите.
8. Ако в работата на котела възникнат непознати явления (удари, вибрации и други).
9. Котелът да не се пуска отново, преди да е отстранена причината за аварийното спиране.

VI. Дрениране на котела и инсталацията.

1. Поради това, че в процеса на експлоатация водата се деаерира, а и образуването на котлен камък е незначително, не се препоръчва дренирането на водата от котела без крайна нужда. След приключване на отоплителния сезон котелът и инсталацията да се оставят пълни с вода.
2. Конструкцията на котела позволява пълното му дрениране на самотек да става чрез дренажната линия.

VII. Почистване на котела по газова страна.

1. След всеки отоплителен сезон да се отвори предният капак на котела и да се извърши оглед на нагревните повърхности по отношение на нагар и сажди.
2. При необходимост от почистване:
 - да се извадят турбулаторите от тръбите;
 - да се почистят с телена четка тръбите, пламъчната тръба и димната камера;
 - да се свали люкчето в долната част на задния капак и да се почистят падналите сажди;
 - да се поставят турбулатори, а негодните да се подменят;
 - предният капак да се затвари, а при необходимост да се подмени уплътнението на капака;
 - при основно почистване да се свали целият заден капак, като предварително се демонтира звеното от газохода.

VIII. Консервиране на котела.

1. Консервирането на котела се налага при продължително бездействие, за да се предпази по възможност в най-голяма степен от въздействието на обкръжаващата среда.
2. При консервация на котела:
 - да се изключи ел. захранването и горивозахранването;
 - да се демонтират всички допълнителни съоръжения: горелка, циркулационна помпа, кип и т.н. и да се консервират;
 - котелът да се почисти по газова система;
 - да се заглушат плътно всички отвори, включително и фукса;
 - котелът да се покрие с полиетиленово фолио за предпазване на обшивката му от повреди.

IX. Електробезопасност.

1. Забранено да се работи на командното табло със свален капак.
2. Да се проверяват електрическите връзки на проводниците в различните клеми. Да се притягат не по-рядко от един път месечно.
3. Да не се прави ремонт и други манипулации с командното табло при наличие на напрежение в него или при работеща горелка.
4. Проводниците, горелката и командното табло да бъдат изолирани от действието на вода и нафта.

X. Противопожарна безопасност.

1. Да не се допуска работа на горелката, ако някои от съединенията за гориво пропускат.
2. Да се осигури вентилиране на помещението, когато работи горелката.
3. При установяване на ненормална работа на горелката или таблото, същите да се изключват и да се отстраняват повредите.
4. При повреда на запалителната система на горелката, се забранява паленето с факла или по друг начин.
5. При всяко спиране на горелката да се спира горивото чрез спирателните вентили и да се изключва електрозахранването на командното табло.
6. Забранено е всякакво пускане и работа на горелка с повредени или изключени защити и регулиращи прибори и устройства.

Чл. 115. ИНСТРУКЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНО ОБСЛУЖВАНЕ НА СЪОРАЖЕНИЯ С ПОВИШЕНА ОПАСНОСТ

1. Обслужването на съоръжения с повишена опасност (водогрейни котли с ниско налягане) работещи при температура на нагрята вода до 115 градуса да се извършва от лице назначено със заповед от директора, навършило 18 години, притежаващ необходимата правоспособност и медицински освидетелствуван, че е годен за тази професия.
2. До самостоятелна работа лицето/работника се допуска, след като е преминал инструктаж и обучение по Безопасност и хигиена на труда и Пожарна и аварийна безопасност и положи изпит за проверка на знанията за правилна и безопасна работа.

3. Обучение и проверка на знанията му по въпросите на Безопасност и хигиена на труда и Пожарна и аварийна безопасност се извършва всяка година за опресняване.
4. Работникът трябва основно да се запознае с конструкцията на котела, техническата му характеристика, автоматиката, горелката, котелната инсталация, арматурата, отоплителната инсталация, електрозахранването и т. н.
5. Помещението, в което е монтиран котелът трябва да отговаря на противопожарните норми и изисквания.
6. За работника следва да са осигурени нормални санитарно хигиенни условия за работа и обслужване:
 - осветление;
 - микроклимат (температура, влажност и скорост на въздуха);
 - вентилация;
 - помещение за санитарно-битово обслужване.
7. Той трябва да е снабден и да ползва полагащите му се лични предпазни средства и специално работно облекло.
8. Котелът и съоръженията към него трябва да бъдат механично- и електрообезопасени.
9. На тръбопровода за гореща вода или на всеки водогреен котел между котела и спирателния кран да бъде монтиран манометър.
10. На тръбопроводите за вход и изход на водата между котела и спирателните кранове за всеки котел да бъдат монтирани термометри.
11. Всеки водогреен котел да бъде свързан с разширителен съд, който да поема разширението на водата в отоплителната инсталация при нагряване.
12. Входните врати на котелното помещение да се отварят навън, по време на работа на котлите, вратите да не се заключват и при натискане с ръка да се отварят леко.
13. На изходите на котелното помещение (с изключение на резервните) да има преддверие или други устройства, които да не позволяват проникване на студен въздух в помещението.
14. Вратите на котелното помещение към служебни, битови и други помещения да се отварят в посока към котелното и да са снабдени с устройство за самозатваряне.
15. На местата за обслужване на котела и в котелното помещение да има аварийно осветление, захранвано с електроенергия от самостоятелен източник. Допуска се аварийното осветление да бъде осигурено чрез преносими фенери с напрежение, не по-високо от 36 волта.
16. При пускане на котелната инсталация работника е длъжен:
 - да се убеди в изправността на котела и котелната арматура;
 - да следи за нивото водата, указано на водопоказателно стъкло;
 - да провери горелката за наличие на теч от гориво в пещта и извън пещта;
 - да се убеди в изправността на водоподкачващите помпи.
17. През време на работа работникът е длъжен:
 - да следи непрекъснато изправността на автоматиката и арматурата;
 - всички вентили да отваря и затваря бавно и внимателно;
 - да не извършва каквито и да са поправки на елементите на котела и котелната инсталация, когато котелът работи;
 - да поддържа хигиената в котелното помещение, спомагателните помещения, стълбите и проходните коридори;
 - да не допуска обливане на автоматиката, ел. съоръженията, горелката и външните части на котела с вода или гориво;
 - да поддържа нормалното ниво на водата в котела и равномерното му захранване с вода. Не трябва да допуска нивото на водата да спада под най-ниското допустимо ниво или да превиши най-високото водно ниво;
 - да следи за изправността на манометъра;
 - да продухва котела редовно и правилно;
 - да не оставя котела без наблюдение, независимо, че автоматиката му е в изправност.

18. Работата на котела задължително да се преустановява:
- ако налягането на водата се повиши над работното;
 - ако водното ниво е спаднало под най- ниско допустимото;
 - ако нивото на водата бързо спада, въпреки че подхранването с вода е усилено;
 - ако водоснабдителните средства откажат да работят;
 - ако водопоказателният уред или предпазните клапани се повредят и не действат;
 - ако се появят пукнатини, протичане от водните камери, от пламъчните тръби и други, при забелязване на подутини или пропуски на вода от заваръчните шевове;
 - ако водното ниво се покачи над нормално допустимото;
 - при възникване на пожар.
19. Когато работата на котела се спре вследствие на горепосочени или други явления, работникът е длъжен веднага да уведоми ръководството, а в случай на пожар и службата по пожарна и аварийна безопасност.
20. В случай на възникнал пожар в котелното помещение работникът да взема мерки за неговото загасяване, като продължава да наблюдава в състоянието на котела.
21. Той е длъжен да провежда ежемесечна профилактика, за осигуряване на безопасната работа на котела.
22. В началото на пролетно-летния сезон работникът трябва да извърши основна профилактика на котела, на котелната и отоплителна инсталация.
23. При спиране от експлоатация на котела за дълъг период от време, той трябва да бъде консервиран.
24. Забранява се работа на котел с неизправни контролно-измервателни прибори и автоматика.
25. За известяване при сериозни и с опасност за персонала и съоръженията последици, в котелното помещение да се осигури известителна връзка (телефон, звънец). В помещението да има часовник.

Чл. 116. ИНСТРУКЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ НА ТРУД НА ПОМОЩНО-ОБСЛУЖВАЩИЯ ПЕРСОНАЛ (ТЕХНИК, МЕХАНИК)

1. Да работи с подходящо работно облекло и обувки.
2. Да не допуска повредени/с нарушена цялост врати прозорци, мебели, спортни съоръжения, техника, отоплителни уреди и т.н., които могат да бъдат опасни за живота и здравето на учениците и училищният персонал.
3. Да следи за обезопасяването на всички контакти и ключове в училище.
4. При възникнала необходимост или подаден сигнал от страна на учител, служител или ученик, незабавно да се отзовава и отстранява по компетентност повредата или опасността.
5. В случай на злополука да вземе спешно необходимите мерки за оказване на медицинска помощ, след което да уведомяви директора на училището.
6. Да поддържа в изправност оградата, тревните площи и съоръженията.
7. Да съдейства на фирма с необходимия лиценз при обезпаразитяването на тревните площи.

Чл. 117. ИНСТРУКЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНА РАБОТА С ТЕХНИКА ЗА ТОРЕНЕ С МИНЕРАЛНИ ТОРОВЕ

1. Работникът/обучаващия и учениците да бъдат снабдени с индивидуални защитни средства – ботуши, ръкавици, дрехи и маски, съгласно инструкцията за безопасна работа.
2. Не се разрешава:
 - смесване на минерални торове с леснозапалителни материали;
 - работа с небезопасна тороразпръскваща техника;

- ръчно разхвърляне на минерални торове от движещо се превозно средство и товарене на паралелно движещо се ремарке (бункер) при движение;
 - престой в зоната на разпръскване на работеща тораразпръскваща техника.
3. При работа с и тороразпръскваща техника да се спазват следните изисквания:
- при транспортиране и работа да не се возят хора с тях;
 - отстраняването на повреди да става само при неработещ двигател на трактора;
4. При торене с тораразпръскваща техника да се работи само с лични предпазни средства.
5. При торене с тораразпръскваща техника да се работи само с лични предпазни средства.

Чл. 118. ИНСТРУКЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНА РАБОТА С ТЕХНИКА ЗА СЕИТБА И САДЕНЕ
Специфични изисквания

1. Преди започване на работа с техниката за сеитба и садене работникът/обучаващия е длъжен да провери:
- дали са комплектувани с необходимите предпазни елементи въртящите се части;
 - опорните елементи, които при разединяване от енергетичното средство поддържат техниката в устойчиво положение, безопасното, удобното и леко обслужване на механизмите за регулиране.
 - дали са изправни заключващите устройства на сеещите апарати по време на транспорт;
 - дали е налице осигурително въже при транспортиране по оста на рамата между енергетичното средство и теглича на трактора;
 - дали са изправни площадките за стъпване и парапетите.
2. Работникът/обучаващия и учениците да бъдат снабдени с индивидуални защитни средства – ботуши, ръкавици, дрехи и маски, съгласно инструкцията за безопасна работа.
3. Забранено е да се:
- работи със сееща и садяща техника с неизправни площадки за сядане, стъпване и парапети;
 - с незащитени задвижващи вериги и зъбни предавки;
 - зареждането на сееща и садяща техника със семена, торове и други през време на движение;
4. Всяка техника да бъде снабдена с приспособления за почистване на сеещите механизми от задръстване.
5. Преди започване на работа със садачната техника, трактористът трябва да определи сигнали за "тръгвам", "спирам", "завой на дясно", "завой на ляво".

Чл. 119. ИНСТРУКЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНА РАБОТА С ГРЪБНА МОТОРНА ПРЪСКАЧКА

I. Условия за използване на работното оборудване.

1. Преди започване на работа работникът/обучаващия и учениците са длъжни да се запознаят с устройството на машината и да са преминали инструктаж.
2. Винаги преди да започнете работа да се направи външен оглед на отделните части, както и да се провери изправността на предпазните и други устройства на моторната пръскачка.
3. Да не се работи с повредена, некомпетентно ремонтирана, неправилно монтирана или самоделно изменена моторна пръскачка.
4. Преди започване на работа да се проверят всички болтове, скоби или др. крепежни елементи. Нищо не трябва да е хлабаво.

II. Изисквания за безопасност и здраве при работа.

1. При работа с моторна пръскачка за да се избегне риска от излагане на опасни химикали винаги да се носят и да се използват следните лични предпазни средства и специално работно облекло:
- предпазна шапка

- предпазни очила
- респираторна маска
- дълги ръкавици
- дрехи с дълъг ръкав, които да предпазват от отрови
- ботуши

2. По време на работа да не се носят шалове, гривни и други висящи украшения и дрехи, които може да бъдат захванати от колелото на турбината. Завържете или повдигнете дългата коса (например с кърпа, шапка или каска).

3. При зареждане на машината с горивна смес винаги да се спира двигателя преди да презареждате с гориво. Никога да не се долива горивна смес при работещ двигател. **ДА НЕ СЕ ПУШИ.**

4. При стартиране на двигателя ръкохватката на регулатора за прашене да се премести в най-долна позиция, в противен случай химическите препарати ще бъдат изхвърлени на струя.

5. Да не се стои пред дюзата.

6. Постоянно да се наблюдава обстановката в зоната, където се пръска: да не се насочва струята срещу хора или животни. Ако някой приближи, веднага да се спре машината.

7. Когато двигателят работи, никога да не се доближават ръцете към турбинното колело и да не се предприемат никакви обслужващи или ремонтни дейности.

8. Доливането на гориво трябва да се прави само при спрян двигател.

9. За да се предотврати възникването на пожар:

- Не трябва да се пали огън и да се пуши в близост до машината.
- Никога да не се презарежда машината по време на работа или докато е още гореща.
- Ако се разлее гориво върху машината, незабавно да се забърше.
- Капачката на горивния резервоар винаги да е затегната.

III. МЕТЕОРОЛОГИЧНИ УСЛОВИЯ

1. Пръскането да се извършва в ранните сутрешни часове или по-късния следобед за да се избегнат горещите часове на деня.

2. Никога да не се пръска преди дъжд.

3. Пръскането да се извършва по посока на вятъра. Никога да не се пръска при силен вятър или при ветрове със скорост по-висока от 3/5 метра в секунда.

4. Преди сваляне на машината от гърба да се спре двигателя.

IV. ЗАДЪЛЖИТЕЛНИ НОРМИ ПРИ ИЗПОЛЗВАНЕТО НА ХИМИЧЕСКИ ПРОДУКТИ

1. При работа с химически продукти да се използват защитни (срещу киселини) гумени ръкавици, защитни очила, маски или предпазни каски, защитни гащеризони или подобни, гумени ботуши.

2. В случаи на попадане в очите или случайно поглъщане на химическите вещества, веднага да се направи консултация с лекар като се вземе етикета и/или информационния лист за безопасност с наименованието на веществото или веществата със себе си.

V. Извлечени от опит заключения при използването на работното оборудване.

1. Двигателят трябва да поработи на празен ход в продължение на 3-5 минути след стартиране и преди спиране.

2. Абсолютно забранено е двигателят да работи на празен ход на високи обороти, тъй като това може да доведе до повреждане на частите на двигателя или наранявания.

Чл. 120. ИНСТРУКЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНА РАБОТА С ТРАКТОРИ

Специфични изисквания

1. Обучаващия и учениците преди пускане в експлоатация на тракторите следва да проверят за тяхната безопасност при движение и работа, както и да се запознаят с ръководството им за експлоатация и мерките за безопасност.
2. Те са длъжни да носят лични предпазни средства (ЛПС) за слуха и работно облекло, съгласно тяхното предназначение.
3. Да проверяват и регулират височината на седалката, дълбочината на седалката, височината и ъгъла на облегалката, движението на предната и задната част, наклона на седалката, твърдата подложка, частичното завъртане (ако трябва да прекарате дълги периоди от време, гледащи зад вас) и вибрациите.
4. Никога да не возят пътници.
5. Да карат със скорости, които са достатъчно бавни, за да запазят контрола над неочаквани събития, а преди завиване да намалят скоростта.
6. Тракторите трябва да бъдат съоръжени с подходящи светлини, както и със звуков и светлинен предупредителен сигнал.
7. Обучаващият и учениците са длъжни да се грижат, както за своята безопасност, така и за безопасността на околните.
8. Да работят само с изправна техника, съоръжения и инструменти, а при неизправност да информират незабавно прекия си ръководител.
9. Трябва да внимават и взимат нужните мерки при поява на необичайни миризми, шумове, пропуски на работни течности и особено „поведение“ на трактора.
10. Във всеки трактор трябва да е наличен пожарогасител и аптечка.
11. Зареждането на гориво трябва винаги да се извършва на открито при изключен двигател.
12. Ако тракторът има одобрена защитна конструкция при преобръщане (ROPS), водачът винаги трябва да поставя предпазен колан, веднага щом седне на седалката в кабината преди да включи двигателя.
13. Ако тракторът няма одобрена ROPS, предпазният колан не трябва да се поставя.
14. Където е възможно, трябва да се избягва движението на трактора близо до пътни канавки, насипи и дупки.
15. Не трябва да се носят бижута, широко и незакопчано облекло и дълга коса, тъй като те могат да бъдат захванати от вала, карданните съединения, ремъците или други въртящи или движещи се устройства, и това да доведе до сериозни увреждания.

Прикачно оборудване

1. За да се избегнат трудови злополуки, не трябва да се влиза между трактора и прикачното оборудване, докато тракторът не е спрял и не е поставен в неутрална позиция и докато не е задействана спирачката и силоотводният вал не е спрял напълно.
2. Прикачното оборудване не трябва да се закача към задния мост на трактора, а само към теглителния прът, като се внимава с кабелите и веригите.

Чл. 121. ИНСТРУКЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНА РАБОТА С МОТОРЕН ХРАСТОРЕЗ

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ.

1. С моторен храсторез да работят само учителите/работниците:

- преминали начално обучение по безопасност и здраве при работа, по пожарна и аварийна безопасност ;
- преминали инструктаж на работното място съгласно Наредба № РД 07 2 за условията и реда за провеждането на периодично обучение и инструктаж на работниците и служителите по правилата за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд /ДВ,бр.102 от 2009г./.
- с необходимите лични предпазни средства:

- а) работно облекло;
- б) работни обувки;
- в) защитни ръкавици;
- г) предпазен щит с метална мрежа и козирка;
- д) антифони или тапи за уши.

II. Преди да започне работа с моторен храсторез учителят/работникът е длъжен:

1. Да извърши проверка за техническата изправност на храстореза и в случай на повреди, дефекти, пукнатини и др. да предложи за брак.
2. Да огледа зоната, в която ще работи за типа на терена, устойчивостта на почвата, дали има камъни, вдлъбнатини и др. и се увери, че може да се движи и стои безопасно.
3. Да огледа зоната около него за вероятни препятствия (корени, клони, изкопи и др.), в случай че се наложи да се отдръпне внезапно. Да внимава много, когато е кално.
4. Да се увери, че хора, животни и други не могат да влязат в контакт с режещия инструмент или да бъдат засегнати от отхвъркнали изпод режещия инструмент предмети.

III. Основни изисквания и правила за работа.

A. Зареждане с гориво.

1. Учителят/работникът е длъжен да бъде с повишено внимание докато работи с гориво или горивна смес.

Не трябва да пуши или да пали пламък близо до горивото или машината.

2. Да смесва и съхранява горивото в контейнери специално предназначени за бензин.
3. Да смесва горивото на открито, далече от искри и пламък.
4. Да намери гола повърхност като спре двигателя и изча да се охлади преди да заредите отново.
5. Да затегне добре капачката на резервоара след като зареди, тъй като от вибрациите по време на работа капачката може да се отбие и горивото да се разлее.
6. Да поопие попаднало върху машината гориво. Преди да запали двигателя да се отдалечи на 3 метра от мястото, където е заредил.
7. Никога да не се опитва да изгори разлято гориво.
8. Никога да не оставя машината в запалителна среда като например сухи листа, слама, хартия и др.
9. Никога да не маха капачката от резервоара докато двигателят работи.
10. Да внимава да не попадне гориво по дрехите му.
11. Винаги да спира двигателя преди да презареди. Никога не добавя гориво докато машината работи или двигателят е горещ.

Б. Работа с моторния храсторез.

1. Учителят/работникът е длъжен да носи съответната екипировка.
2. Винаги да използва пълна газ, когато започне да реже с ножа.
3. Винаги да използва остри ножове.
4. Когато двигателят работи на празен ход, да внимава режещата гарнитура да не се върти.

5. Да хване здраво хрестореза с двете ръце. Винаги да държи тялото си отляво на вала и да не използва кръстосан захват.
6. Да коси тревата със странични люлеещи движения, като движението от дясно на ляво е почистващо, а от ляво на дясно – възвратно. Да остави тази част от ножа, която е откъм лявата ръка да извършва рязането.
7. Да намали риска от увиване на материали около ножа, като следва следните инструкции: Винаги да работи на пълна газ. Да избягва отрязаните стъбла при възвратното движение.
8. Да не реже по-високо от нивото на гръдния кош, тъй като ако хресторезът се държи по-високо, става неуправляем срещу обратен удар.
9. Да изключва двигателя, когато трябва да се премести на друго място.
10. Никога да не оставя машината на земята с работещ двигател.
11. По време на работа да не допуска странични лица в радиус от 15 метра от хрестореза.
12. Да работи с повишено внимание в близост до електрически кабели.
13. Да спре хрестореза, ако удари чуждо тяло. Да прегледа моторния трион и при необходимост да смени части.
14. Да пази хрестореза от кал и пясък.
15. Да внимава за отхвъркнали предмети. Винаги да носи подходяща защита за очите.

IV. Забранено е:

1. Да използва машината в лошо време, като гъста мъгла, проливен дъжд, силен вятър, голям студ и др.
2. Да се реже други видове материали. Хресторезът трябва да се използва само за косене на трева и рязане на дървета с дебелина до 7см само със специализираните дискове.
3. Да използва хресторез с разхлабен режещ инструмент.
4. Да реже от стълба. Това е изключително опасно.

Чл. 122. ИНСТРУКЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНА РАБОТА С ПРИКАЧЕН ИНВЕНТАР

Условия за използване на работното оборудване.

1. До работа с/на с прикачен инвентар да се допускат само лица, които са:
 - запознати с основните предписания за безопасност на труда и предотвратяване на злополуки.
 - инструктирани за работа с/по машината.
 - прочели и разбрали "Ръководството за работа".
2. Прикаченият инвентар трябва да има всички предупредителни знаци в разбираемо състояние.
3. Всички лица, на които е възложена работа с инвентара, преди започване се задължават да:
 - спазват основните предписания за безопасност на труда и предотвратяване на злополуки.
 - прочетат и спазват изискванията на настоящата инструкция и ръководството за работа
 - да се запознаят с начина на работа с прикачения инвентар.
4. Ако се установи, че дадено устройство не отговаря на изискванията за техническа безопасност, то дефектът на същото трябва незабавно да бъде отстранен.
5. Преди всяко пускане в експлоатация на прикачения инвентар всички устройства за безопасност и предпазни средства трябва да са поставени според изискванията и да са годни за работа.

Чл. 123. ИНСТРУКЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНА РАБОТА С ПРИКАЧНА СЕЯЛКА

I. Условия за използване на работното оборудване.

1. До работа с/на машината се допускат само лица, които са:

- запознати с основните предписания за безопасност на труда и предотвратяване на злополуки.
- инструктирани за работа с/по машината.
- прочели и разбрали "Ръководството за работа".

2. Машината трябва да има всички предупредителни знаци в разбираемо състояние.

3. Всички лица, на които е възложена работа с/на машината, преди започване се задължават да:

- спазват основните предписания за безопасност на труда и предотвратяване на злополуки.
- прочетат и спазват изискванията на настоящата инструкция и ръководството за работа.
- се запознаят с начина на работа с машината.

4. Ако се установи, че дадено устройство не отговаря на изискванията за техническа безопасност, то дефектът на същото трябва незабавно да бъде отстранен.

5. Преди първоначално пускане в експлоатация – и след дълъг период на неупотреба – трябва да се проверят всички елементи на лагеруване за достатъчно смазване, здравето затягане на всички болтове, херметичността на хидравличната уредба и налягането на въздуха в гумите!

II. Предвидими ненормални ситуации.

1. При вибрации на вентилатора веднага да се изключи хидравличното задвижване и да се провери лопатковия вентилатор; той следва да е балансиран динамично.

2. При поява на неизправности като:

- отказ на отделни сеячни редици;
- смущения в превключващия механизъм;
- често срязване на срязващите се винтове на маркирите - работа с грешки респ. отказ на превключването на релсите;
- не се постига желаното количество на полагане и др.

следва да се потърсят отговорните лица за остраняването им от обучено за тази цел лице.

**Чл. 124. ИНСТРУКЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНА РАБОТА С БЕНЗИНОВА ГРАДИНСКА
КОСАЧКА**

I. Условия за използване на работното оборудване.

Да не се работи с машината в затворено помещение, където могат да се събират отработени газове (въглероден оксид).

II. Предвидими ненормални ситуации.

1. При удар в чужд предмет, да не се използва косачката докато не сте сигурни, че всички нейни части са в безопасно работно състояние. Да се спре двигателя и да се изчака до спирането на движението на ножа, да се разедини двигателя за запалителната свещ и да се изчака двигателят да се охлади.

2. Ако косачката започне да вибрира изключително силно, да се спре двигателя и да се изчака спирането на движението на ножа, да се разедини двигателя за запалителната свещ и да се изчака двигателят да се охлади. Извънредно силните вибрации могат да причинят травми.

**Чл. 125. ИНСТРУКЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНА РАБОТА С РЪЧНИ ЗЕМЕДЕЛСКИ
ИНСТРУМЕНТИ**

1. Ръчните земеделски инструменти да бъдат изправни, да съответстват на характера на работа и да се използват по предназначение.
2. Дръжките на ръчните инструменти да имат гладка повърхност и да са изработени от твърд и жилав материал.
3. Земеделските инструменти трябва да бъдат здраво закрепени към дръжките.
4. Овощарските ножици за отрязване на високо разположени клони да имат устройство, захващащо отрязания клон.
5. Лозарските ножици да имат устройство, осигуряващо дистанция между ръкохватките в затворено положение.
6. Земеделските инструменти трябва да се съхраняват на сухо място недостъпно за деца в стабилно състояние с острието надолу.
7. Земеделски инструменти, да се оставят на открито място, с остриета насочени към земята.
8. При работа с коса, сърп, вила, брадви и инструменти за копаене, дистанцията между работещите трябва да бъде над 3 m.

**Чл. 126. ИНСТРУКЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ НА ОБУЧЕНИЕ ЗА
РЪКОВОДИТЕЛИТЕ ПРИ ПРОВЕЖДАНЕ НА УЧЕНИЧЕСКА ЕКСКУРЗИЯ**

ЗАДЪЛЖЕНИЯ на ръководителите отговорници на групи за екскурзия по маршрут

1. Преди отпътуването ръководителите да направят пълен инструктаж на учениците и техните родители с цел опазване на живота и здравето им по време на организирания отход или екскурзия.
2. На родителска среща ръководителите на групата да запознаят родителите с маршрута, да се даде телефон за връзка по време на пътуването и престоя. Да се направи пълен и изчерпателен инструктаж на родителите за безопасност и културно поведение на учениците.
3. Превозването с автобус на участниците в отхода да се извършва в светлата част на денонощието и по безопасен маршрут.
4. Преди тръгване всеки ръководител да има списък на учениците, за които носи отговорност по време на организираната форма.
5. Да запознаят родителите с организираната форма и да съберат декларация за съгласие.
6. Разпределят учениците в автобуса и следят за хигиената и здравословното състояние на учениците.
7. Преди всяко слизане от превозното средство да се напомнят на учениците правилата за безопасност при движение по пътищата.
8. Ръководителите да се разпределят така в превозното средство, че да са най-близо до децата и учениците при оказване на необходимата помощ на същите.
9. Да не допускат нерегламентирани напускания на групата, запознанства, посещения на развлекателни заведения и др.
10. При организирани форми по време на пребиваването да ползват лицензирани фирми, инструктори водачи.
11. При организирани посещения на развлекателни съоръжения да преценят степента на опасност от наранявания, да се запознаят с правилата и инструкциите и при наличие на опасност за живота на децата да не ги ползват.
12. Групите да се движат заедно. Ръководителите отговарят за целостта на групата по време на пътуването до завръщането.
13. По всяко време ръководителя на групата да знае местоположението на учениците от поверената му група.
14. При нараняване да окажат първа долекарска помощ.
15. При възникване на здравословен проблем веднага да се търси лекар.
16. Да получат от всеки участник медицински документ издаден от личния лекар и да го предоставят на групата.
17. Ръководителите отговарят за живота, здравето, безопасните и здравословни условия на обучение, възпитание, труд и отход на всички ученици от поверената им група до завръщането на учениците в селищата по местоживееие.

Чл. 127. ИНСТРУКЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНОСТ И КУЛТУРНО ПОВЕДЕНИЕ ПРИ ПЪТУВАНЕ ЗА УЧЕНИЦИТЕ ОТ ПГССХВТ „АНГЕЛ КЪНЧЕВ“-РАЗГРАД, КОИТО ЩЕ УЧАСТВАТ В ЕКСКУРЗИЯ

Задължения на учениците, заминаващи на екскурзии.

1. Всеки ученик е длъжен да спазва правилата за движение по пътищата.
2. Да се качват и слизат от превозните средства, с които пътуват, внимателно и спокойно, като не правят това в движение, а само по реда, установен от ръководителите на групата.
3. На учениците е забранено:
 - Да напускат определените им места в автобуса по време на пътуване без разрешение на ръководителя и да си показват ръцете през прозорците;
 - Да стават и се разхождат в превозното средство;
 - Да се отделят от групата без знанието на ръководителя;
 - Да носят опасни за здравето и живота предмети (запалки, кибрити, пиратки, остри предмети);
 - Да употребяват лекарства без знанието на ръководителя;
 - Да влизат в пререкания, употреба на сила, физическа саморазправа, като за всеки възникнал проблем, ученикът се обръща единствено към ръководителя;
 - Да приемат от непознати храна, напитки и др.;
 - Достъп до опасни зони и места, които застрашават здравето и живота на учениците (мостове, улици, високи дървета, съоръжения и др.)
 - Прескачане или надвесване над тераси и прозорци;
 - Рушене на обществено имущество в автобуса и посещаваните обекти;
 - Движение по нерегламентирани участъци по време на екскурзията;
 - Разговор с непознати лица;
 - Пътуване с други превозни средства, освен с превидените;
 - Консумация на храни и напитки в автобуса.
3. Учениците се задължават:
 - Да се явят навреме в уговорения час на тръгване и отпътуване;
 - Да спазват всички указания, дадени от ръководителя;
 - Да спазват правилата за безопасно качване и слизане от автобуса;
 - При спиране за почивка първи от автобуса слизат ръководителите.
 - Да уведомяват своевременно ръководителя за възникнал здравословен проблем,
 - физиологично неразположение, за възникнал проблем или ситуация, независимо от техния характер;
 - Да спазват правилата и нормите за културно поведение в посетените обекти;
 - Да проявяват разбиране, толерантност и уважение към останалите ученици.
 - Да опазват своето имущество и това на останалите ученици от групата;
4. Ръководителят не носи отговорност за личните пари на учениците, за личните им мобилни телефони, фотоапарати, камери, или друг вид техника.
5. Ръководителите на групи да са запознати от водачите на автобусите за аварийните изходи;
6. Родителите са длъжни чрез медицински документ, издаден от личния лекар, да уведомят предварително ръководителя и придружаващия лекар за съществуващ здравословен проблем на тяхното дете или проблем от друг характер. Липсата на такъв документ се счита за липса на проблем.
7. Ръководителят е длъжен да запознае учениците и техните родители с настоящия инструктаж.

Чл. 128. ИНСТРУКЦИЯ ЗА ПОВЕДЕНИЕТО ПРИ ЗИМНИ УСЛОВИЯ НА УЧИТЕЛИТЕ, УЧЕНИЦИТЕ И ОБСЛУЖВАЩИЯ ПЕРСОНАЛ

I. За учителите:

1. Учителите, които придружават учениците задължително да съгласуват пътуването с директора на училището.
2. Ако пътната обстановка е влошена и не могат да пристигнат в училище задължително да се обалят на директора и зам. директора.
3. При установяване на заледени участъци веднага да сигнализират училищното ръководство.
5. Да следят поведението на учениците и да забранят играта и замерването със снежни топки.
6. Да следят при излизане на учениците от класните стаи да се обличат и да ползват топли дрехи.
7. Дежурният учител всяко междучасие да припомня правилата за безопасност при зимни условия на учениците.

II. За учениците:

1. Забранява се пързаянето, блъскането, бутането и играта със снежни топки, когато има сняг.
2. При излизане винаги да си обличат връхните дрехи и шапките.

III. Обслужващ персонал:

При установена зимна обстановка – заледяване и снегонавявания обслужващият персонал действат, както следва:

1. Да почистват снега и да отварят проходи и пътеки.
2. Да осояват и опесъчават стълбите, проходите и пътеките.
3. Да поддържат проходите, пътеките и стълбите през целия ден.
4. Да събарят висулките от лед.
5. Задължително да заключват входа на сградата.
6. Да проверяват водопроводната мрежа за течове и замръзвания.

IV. Препоръки за безопасно поведение като пешеходци

Най-застрашени да бъдат блъснати от автомобил през есенно-зимния период са децата, които носят тъмни дрехи, имащите опасния навик да пресичат пътното платно където и да било, без да изчакват преминаването на приближаващите автомобили.

ПРЕПОРЪКИ

1. НЕ ИЗБЪРЗВАЙТЕ ДА ПРЕСЕЧЕТЕ ПЛАТНОТО!
2. ПАЗЕТЕ СЕ ОТ ЗАСТИГАЩИ ВИ АВТОМОБИЛИ! СЛОЖЕТЕ СВЕЛООТРАЗИТЕЛНА ЖИЛЕТКА!
3. НЕ СЕ ОПИТВАЙТЕ ДА СПИРАТЕ АВТОМОБИЛИ!
4. ОБОЗНАЧЕТЕ СЕ, ЗА ДА БЪДЕТЕ ВИДИМ ПО-ОТДАЛЕЧЕ!
5. БЪДЕТЕ ПРЕДПАЗЛИВИ НА ХЛЪЗГАВА НАСТИЛКА!
6. НЕ БЪДЕТЕ ПРИПРЯНИ НА АВТОБУСНАТА СПИРКА!
7. ОСИГУРЕТЕ СИ ДОБЪР ОБЗОР И ВЪЗПРИЕМАНЕ НА ШУМА ПРИ СНЕГОВАЛЕЖ!
8. ПРИ ОБИЛЕН СНЕГОВАЛЕЖ И ПРИБЛИЖАВАЩ АВТОМОБИЛ ИЗЛЕЗТЕ ИЗВЪН ПЛАТНОТО!
9. НЕ СЕ ПЪРЗАЛЯЙТЕ ПО ПЪТНОТО ПЛАТНО!

Чл. 129. ИНСТРУКЦИЯ ЗА ПЪТУВАЩИТЕ ЕЖЕДНЕВНО С УЧИЛИЩЕН АВТОБУС С УЧЕНИЦИ

При организирано пътуване учениците изслушват специален инструктаж и да удостоверяват с подписа си, че ще изпълняват съответните изисквания, в началото на всеки срок и след всяка от ваканциите.

Ежедневно изпращащия учител припомня правилата за безопасно пътуване.

I. Задължения на учениците преди пътуването.

1. Всички ученици са длъжни да спазват правилата за движение по пътищата;
2. Учениците да отиват до автобусната спирка около пет минути преди да пристигне автобуса;
3. До пристигането си на автобусната спирка учениците да се движат по тротоара или банкета на пътното платно;
4. Учениците трябва да чакат на автобусната спирка, навътре от бордюра на тротоара, по-далеч от платното за движение, на острова за безопасност или на местата, очертани с маркировка, а ако няма такива на банкета;
5. Учениците и децата не трябва да тичат и играят на автобусната спирка;
6. При пристигане на автобуса в съответното село учениците да изчакват автобусът да потегли и да се отдалечи на достатъчно разстояние, за да пресекат улицата, като спазват правилото „Погледни наляво, след това надясно и пак наляво!” и когато няма наблизко превозни средства преминават, без да тичат;
7. Учениците не трябва да навлизат внезапно на платното за движение и да го пресичат при ограничена видимост.
8. Да не се удължава ненужно пътя и времето за пресичане, както и да се спира без необходимост на платното за движение;
9. Преди да навлязат на платното за движение учениците да се съобразят с разстоянията до приближаващите се пътни превозни средства и с тяхната скорост на движение;
10. Учениците да не пресичат пред или зад спрял автобус или друго превозно средство;
11. Да се избягва стоенето в „опасната зона” около автобуса – това е областта пет „гигантски стъпки” пред автобуса, 5 „гигантски стъпки” зад него и от двете му страни.
12. Забранено е да говорят с непознати на спирката и да влизат в автомобили с непознати, докато чакат ученическия автобус
13. Забранено е да влизат в пререкания, употребяват сила, физическа саморазправа – за всеки възникнал проблем, ученикът да се обръща единствено към придружаващия учител;
14. Забранено е пускането на музика от GSM или таблети в автобуса.

II. Преди качване на превозното средство:

1. От селата, учениците да се качват само след, като автобуса е напълно спрял и след разрешение на учителя.
2. Учениците да се качват и слизат един след друг, без да се блъскат, като стоят далеч от автобусните колела.

III. По време на пътуването с автобус:

1. Да сядат точно на определените им места, нямат право да променят мястото си.
2. По време на пътуването учениците да стоят седнали, с поставени предпазни колани, ако има такива монтирани в автобуса.
3. Учениците да не говорят високо в автобуса, да не викат, за да не смущават шофьора. Да не стават и да се разхождат по време на пътуване.
4. Да не разговарят с шофьора без причина; Ако трябва да се говори с шофьора, да изчакат автобуса да спре.

5. Учениците да стават от мястото си, когато автобусът е спрял и след знак от придружаващия учител.
6. След като са слезли от автобуса, учениците не трябва да спират и остават пред вратите на автобуса.
7. Да проявяват разбиране, толерантност и уважение към останалите пътуващи деца и ученици.
8. Да не носят остри предмети и предмети които застрашават здравето и живота на учениците.
9. Да не отварят прозорци, да не подават ръце навън.
10. Да не изхвърлят отпадъци и предмети в автобуса и извън него.
11. Да не консумират храни и напитки в автобуса.
12. Да уведомяват своевременно придружаващия учител за възникнал здравословен проблем или физическо неразположение.
13. Да спазват нормите за културно поведение по време на пътуване.
14. Да възстановяват нанесените материални щети на автобуса.

III. След спиране на автобуса:

Слизат само след изричното разрешение на придружаващия учител при напълно спрял автобус.

РАЗДЕЛ XIII. ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

1. Настоящият правилник се излага на общодостъпно място в училището.
2. Правилникът се представя в РУО за съответната учебна година.
3. С Правилника се запознават педагогическият, непедагогическият персонал и родителите по утвърден график.
4. Длъжностно лице за координиране и контрол на дейностите и комисия за изпълнение на правилата, регламентирани в ПОБУВОТ се определя със заповед на директора на училището.
5. Цялостен контрол по спазване на ПОБУВОТ се осъществява от Директора.

Настоящият документ е актуализиран от комисия в състав:

1. инж. Мирослава Дакова Христова
2. Сали Алиев Салиев
3. Павлин Иванов Пеев

Назначена със Заповед № РД 912-912/01.09.2026 г. на директора на ПГССХВТ „Ангел Кънчев“ гр. Разград